

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 31-22 do 31-26

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠT. 3 TELEFON 38-32, 38-33

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

IZJAVA ŠEFA JUGOSLOVANSKE DELEGACIJE EDVARDA KARDELJA DOPISNIKU „TIMESA“

Ne moremo se strinjati z ločitvijo Trsta od Jugoslavije, toda pripravljene smo do skrajnosti ugoditi željam, da bi dobilo tržaško prebivalstvo popolno samoupravo

Jugoslavija bo predložila mirovni konferenci svoj načrt statuta Trsta

Pariz, 17. avg. (Tanjug). Šef jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci Edvard Kardelj je imel večeraj razgovor z dopisnikom „Timesa“ v Parizu o stališču jugoslovanske delegacije glede vprašanja tržaškega statuta. Ta razgovor je objavil „Times“ v današnji številki.

Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj je izjavil: „Štiri velesile se niso mogle sporazumeti za enoten načrt tržaškega statuta in tako imamo štiri načrte. Jugoslovansko stališče se načelno razlikuje od vseh štirih načrtov, ker meni Jugoslavija, da bi moral biti Trst v kateri koli obliki povezan z Jugoslavijo, ker je to v interesu Trsta samega in ker je to neobhodna potreba Jugoslavije ter vse Srednje Evrope in Podonavja. Jugoslavija je zato predložila konferenci svoj neodvisen načrt tržaškega statuta.“

Angleški, ameriški in francoski načrti pa vendarle stremijo, čeprav do različne stopnje in v različni obliki, za istimi praktičnimi rezultati, da bi se namreč čim bolj omejile pravice lokalnih oblasti in bi se čim bolj povečala oblast guvernerja. Praktičen namen tega je povsem jasen. Ona vpliva, ki jo spravi pod svoj vpliv guvernerja, bo popoln gospodar Trsta.

Kot zglede, kako daleč gre ta težnja, naj navedemo samo nekaj dejstev. V enem izmed teh načrtov je predlog, naj imenuje guvernerja Varnostni svet, guverner sam pa imenuje svojega namestnika in direktorja pristanišča. Na-

mestnik guvernerja je istočasno šef policije, direktor pa vodi vso upravo v pristanišču, vsi trije pa so avtomatično člani vlade. Poleg tega ima krajevna skupščina pravico, da imenuje še tri člane vlade. Če ni mogoče doseči soglasnosti v taki vladi, more guverner sam odločiti. Razume se, da ima tudi pravico razveljaviti vsak zakon krajevne skupščine. Jasno je, da nima tak statut ničesar skupnega z demokracijo. Na ta način se uvaja sistem, kakršnega uporabljajo v kolonialnih in polkolonialnih deželah. Krajevnomu prebivalstvu se odvzema s tem osnovne demokratske pravice. Na ta način pridemo v čuden položaj.

Prav one sile, ki so predlagale tri statute Trsta, so navedle kot glavni razlog proti priključitvi Trsta k Jugoslaviji, skrb za prebivalstvo Trsta. Toda prav s tem statutom odvzema prebivalstvu pravico do uprave, ki bi služila njemu samemu, in uvajajo kolonialni režim sredi Evrope in sicer v pokrajini s civiliziranim prebivalstvom in visoko kulturo. Nam čisto očitajo, da uporabljamo ostre izraze, toda položaj moramo naslikati samo tako, kakršen je v resnici, in tako je tudi v tem primeru.

Taka je torej sedanja oblika razpravljanja o Trstu, v katerem je bilo navedenih toliko neiskrenih argumentov. Na drugi konferenci je bil predložen sovjetski predlog, ki temelji načelno na sklepu Sveta zunanjih ministrov in ki teži za tem, da bi imelo lokalno prebival-

stvo čim več oblasti in da bi bil guverner samo čuvar internacionalnega statuta. Ta statut uresničuje zato na res demokratičen način sklep Sveta zunanjih ministrov in zato ne ugovarjamo temu načrtu. Jugoslavija bi ga vsekakor mogla sprejeti kot temelj za ureditev notranjih odnosov na področju Trsta, toda tudi od tega načrta se razlikuje jugoslovansko stališče, ker smatramo kot neobhodno potrebno, da se svobodno ozemlje poveže z Jugoslavijo. Menimo, da v Trstu ni potreben guverner Zdrženih narodov in da naj bi stalni predstavnik n. pr. visoki komisar organizacije Združenih narodov nadziral izvajanje internacionalnega statuta in imel v primeru kršitve tega statuta pravico ukreniti vse potrebno, da prepreči posledice. Vso zakonodajno in upravno oblast bi morala imeti po našem pojmovanju krajevna skupščina. Ta bi tudi določila izvršne organe, ki bi bili nje odgovorni.

Poleg tega menimo, da bi moral zastopati pravice Jugoslavije, ki bi nastale iz pogodbe o realni uniji v Trstu, predstavnik Jugoslavije.

Toda Jugoslavija postavlja tak predlog samo zaradi globoke želje, da bi do skrajnosti ugodila predlogom ostalih zveznikov, čeprav misli, da ni najboljši. Ne moremo se strinjati s popolno ločitvijo Trsta od Jugoslavije, toda pripravljene smo do skrajnosti ugoditi željam, da bi dobilo krajevno prebivalstvo popolno samoupravo.

Tako je naše stališče v zvezi s tržaškim problemom.

Pristavil je, da je sklenila konferenca poklicati tudi Mehiko in Kubo, ki sta manj zainteresirani pri pogodbi z Italijo kakor pa Avstrija in Albanija.

Nato je Višinski izjavil, da je sovjetska delegacija nasprotnega mnenja zaradi cele vrste razlogov. Britanska delegacija je že pri reševanju vprašanja povabila Albanijo, Kubo, Mehiko in Egiptu predlagala, da naj bi pozvali tudi Avstrijo, toda ta predlog ni naletel na podporo konference, pri čemer je bilo poudarjeno, da konferenca nima materiala, ki bi kakor koli govoril v korist avstrijske vlade. Medtem, ko so druge države podrobno obrazložile svoje razloge, je Avstrija poslala samo pismo z nekaj vrsticami, v katerih enostavno izjavlja, da se mora avstrijsko-italijansko mejo urediti v njeno korist. Ko je navedel argumente, katerih se je poslužil MacNeil, je Višinski izjavil, da ga niti malo ne prepričuje, ker so zares nedovoljno utemeljeni. Nato je nadaljeval:

Res je, da ima Avstrija skupno mejo z Italijo, toda načrt mirovne pogodbe, ki je bil predložen konferenci, ne spreminja te meje, ker je v načrtu rečeno, da ostane meja od 1. januarja 1938 neizpremenjena. Zato interesi Avstrije niso z ničemer oškodovani z načrtom mirovne pogodbe.

Vsekakor ima Avstrija zahteve do Italije, toda v tem primeru mora postaviti sovjetska delegacija načelno vprašanje: Ali je pravilno, da bi morala konferenca, ki se je sestala v Parizu in ki naj bi sestavila pet mirovni pogoib s petimi bivšimi sovražnimi deželami, razpravljati o kakršnih koli težnjah katere koli države? Sovjetska delegacija odgovarja na to vprašanje negativno.

V deklaraciji moskovske konference leta 1943. je bilo ugotovljeno, da nosi Avstrija odgovornost, ki se ji ne more izogniti, zaradi sodelovanja v vojni na strani Hitlerjeve Nemčije, da pa bo pri končnem reševanju vprašanja, ki se tiče Avstrije, upoštevan tudi njen prispevek k osvoboditvi. Ta odgovornost Avstrije je tem večja, ker je ostala na strani Hitlerjeve Nemčije do zadnjih dni.

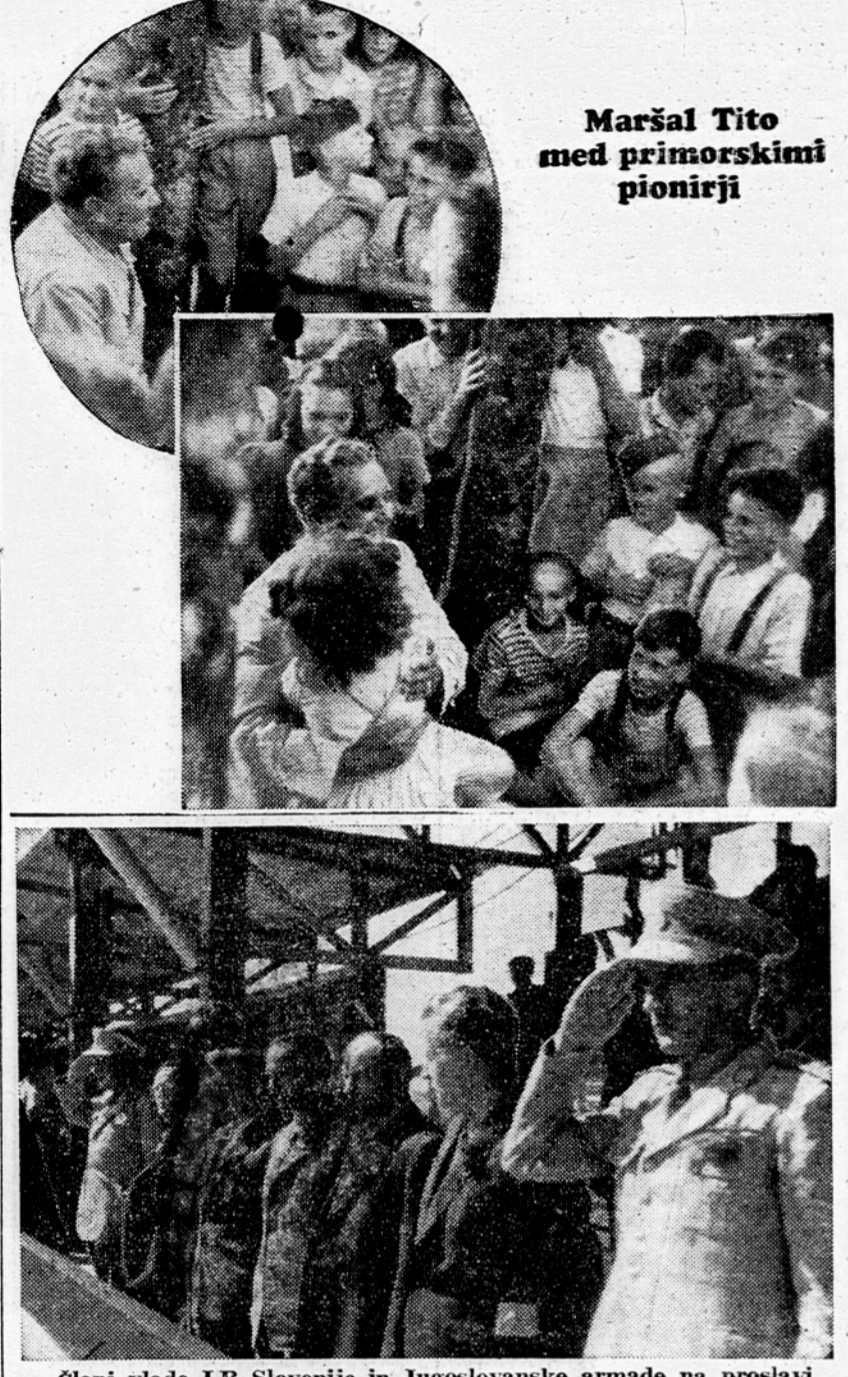
Znano je, da je zavzela Rdeča armada 13. aprila 1945. leta Dunaj po krvavih bojih, ki so zahtevali od nje mnogo žrtev zaradi zagrozenega odpora avstrijskih čet pod komando avstrijske vlade, ki je ostala zvesta zavezniški Hitlerjevi Nemčiji do njene propasti.

Avstrija ni podvzela niti enega koraka, da bi pripomogla k osvoboditvi izpod Hitlerjeve Nemčije kljub deklaraciji, s katero so jo pozvale Anglija, ZDA in ZSSR, naj prestopi na zavezniško stran, ker bo pri končnem reševanju njenega vprašanja upoštevan njen prispevek k osvoboditvi. Zato se Avstriji ne more priznati pravica do zahteve, naj bi konferenca razpravljala o teritorialnih težnjah avstrijske vlade do katere koli dežele, tudi do Italije, čeprav je bila Avstrija žrtev Hitlerjevega napada. Konferenca ima nalogo razpravljati o načrtih mirovni pogoib med zavezniškimi narodi in petimi bivšimi sovražnimi državami in doseči prekinitve vojnega stanja z njimi. Zato se mora zanimati samo za vprašanja, ki se postavljajo med zavezniškimi narodi in bivšimi sovražnimi državami. Konferenca ne sme prekoračiti svoje naloge v pravih mirovni pogoib z omejenimi petimi deželami in se baviti z zahtevami držav, ki niso bile v vojnem stanju z bivšimi sovražnimi državami, za katere gre.

Avstrija pa ni bila v vojnem stanju z Italijo. Nasprotno, ko je južni del Italije kapituliral, severni pa nadaljeval odpor, je bila Avstrija v objemu s Hitlerjem. Avstrijska vlada ima lahko svoje zahteve do Italije, toda predlagati jih mora na drugem mestu, ne pa na mirovni konferenci, ki ima svoje določene naloge.

In čeprav sta morda Kuba in Mehika, ki sta pozvani na mirovno konferenco, manj zainteresirani pri mirovni pogodbi z Italijo kakor pa Avstrija, se Avstrija ne more primerjati s tema državama, ker sta zavezniški državi, ki sta bili v vojnem stanju z Italijo. Naj bi bili nju, ni prispevki še tako amjni, je vendarle res, da sta bili v vojni in je treba z njima drugače ravnati kakor z Avstrijo.

Kar se tiče Albanije, je MacNeil najbrže pozabil, da je posvečeno Albaniji v načrtu mirovne pogodbe z Italijo celo poglavje, nasprotno pa niti enega člena, ki zadeva interese Avstrije. V 10. členu je rečeno, da bo-

Maršal Tito med primorskimi pionirji

Ako reparacije, ki jih zahteva Jugoslavija, ne bi bile priznane, bi to pomenilo postaviti na glavo vsa moralna načela, za katera so šli svobodoljubni narodi v vojno

Je izjavil minister Boris Kidrič dopisniku lista „New York Herald Tribune“

Pariz, 17. avg. (Tanjug). V razgovoru z dopisnikom lista „New York Herald Tribune“ je dal minister za industrijo v vladi FLRJ in član jugoslovanske delegacije Boris Kidrič izjavo o stališču Jugoslavije v pogledu na italijanski reparacije.

„Načrt mirovne pogodbe z Italijo, ki ga je izdelal Svet štirih ministrov za zunanje zadeve, prepušča mirovni konferenci sklepanje o reparacijskih zahtevah Jugoslavije, Francije, Grčije, Albanije in Abesinije.“

Kadar govorimo o jugoslovanskih reparacijskih zahtevah, nam mora biti predvsem jasno, da je bila Jugoslavija v drugi svetovni vojni glavna žrtev italijanskega napada in da je tudi nosila glavno breme vojne z Italijo. Glede na velikost jugoslovanskega ozemlja in število jugoslovanskega prebivalstva je škoda, ki so jo povzročili Italijanski okupatorji, ogromna. Po podatkih jugoslovanske državne komisije za vojno škodo znaša 9.849.897.288 ameriških dolarjev. Ti podatki pa se nanašajo samo na ono jugoslovansko ozemlje, ki je bilo pod neposredno italijansko okupacijo od 6. aprila 1941 do 9. septembra 1943, torej na ono jugoslovansko ozemlje, na katerem so vodili Italijani operacije skupno z drugimi sovražnimi kvizlinškimi silami. Ti podatki ne obsegajo škode, ki je povzročena hrvaškemu in slovenskemu prebivalstvu v Julijski krajini, ki jo je nad 1.100 milijonov ameriških dolarjev.

Niti malo ni čudno, da je škoda, ki so jo povzročili italijanski okupatorji, tako velika. Italija je okupirala tretjino jugoslovanskega ozemlja, prisvojila si je ves jugoslovanski vojni park in trgovsko brodogradnjo. Neusmiljeno je izkoristila gozdove in uničevala živilno, katero je uporabljala za svojo vojsko in izvoz. Da bi uničili temelje vzdrževanja narodno osvobodilne vojske, so Italijani sistematično požigali vasi in naselja ter uničevali sadovnjake in njive. Italijanska okupacija se po svoji surovosti ni v ničemer razlikovala od nemške. Italijani so kot represalije proti partizanskim akcijam množično ubijali neoborožene ljudi, starce, žene in otroke brez prejšnjih odločb sodišč.

Bilo bi popolnoma napačno, če bi mislili, da je škoda, ki jo je pretrpela Jugoslavija pod italijansko okupacijo, samo delo fašistov. Italijanske napadalne težnje in sovražni stališče proti Jugoslaviji so se pojavljale v vsem razdobju med prvo in drugo svetovno vojno.

Jugoslavija, ki je bila žrtev italijanskega imperialističnega napada, ki je bil že vnaprej sistematično pripravljen in končno izveden z vso surovostjo, ima zato vso moralno pravico in materialno potrebo, da zahteva od Italije pravico odškodnino v obliki reparacij. Italija ima svojo moralno dolžnost, da popravi strahovite posledice svoje imperialistične politike in svojih imperialističnih dejanj. Ni si mogoče zamisliti, da Jugoslavija, ki je nosila v vojnih naporih svobodoljubnih narodov glavno breme z Italijo, ne bi dobila pravičnih reparacij od Italije. Da bi popravila škodo, ki so ji jo povzročili italijanski okupatorji, je Jugoslavija že sedaj prevzela nase breme, ki je večje od vsote 4 milijard ameriških dolarjev.“

Boris Kidrič je nato poudaril, da mora Jugoslavija danes obnovljati porušene prometne zveze, rudnike, tovarne in vasi, ki so jih uničili Italijani; in je nato nadaljeval:

„Trditve, da Italija ni sposobna povrniti škode, ki jo je povzročila, ni resnična. Zakaj bi bila Italija sposobna prenašati ogromne okupacijske stroške v korist Britanije in ZDA, ne bi pa bila sposobna povrniti škode največjemu oškodovancu Jugoslaviji v obliki reparacij? Kje so tu moralna načela in kje je to moralno merilo? Poleg tega je izgubila Jugoslavija v vojni več kakor 40% svojega predvojnega bogastva, kljub temu pa obnovila svoje gospodarstvo. Nasprotno je Italija izšla iz vojne s skoro nezmanjšano zmogljivostjo svoje industrije. Mnoge italijanske industrijske panoge so celo povečale svojo zmogljivost. Italija je v glavnem že izvršila večji del svoje obnove iz svojih lastnih sredstev. Znatno del italijanske industrije, ki je delal še pred

vojno za vojne svrhe, sedaj ne bo imel več vojnih naročil, kar bo še povečalo zmogljivost italijanske mirovne industrije. Zakaj bi morali biti torej tako popustljivi proti večrajšemu napadalcu, ki ima dovolj sredstev, da povrne povzročeno škodo, in zakaj so zavzeli tako nepopustljivo stališče proti junaki žrtvi imperialističnega napada, ki je storila vse za zmago svobodoljubnih narodov?“

Jugoslavija je že večkrat poudarila, da ne goji maščevalnih namenov in da želi vzpostaviti pravičen mir in dobre odnose z vsemi sosedi, resnično dobri odnos s sosedi pa so lahko samo na temelju pravičnosti. Toda popolnoma nemogoče je, povsem neopravičeno in nemoralno, če bi država, ki je bila glavna žrtev italijanskega napada, ne dobila reparacij. To bi bilo popolnoma nepravilno in nemoralno in če Italija ne bi občutila posledic svojega napada v gmoletnem pogledu, bi to samo pomenilo vzpodbudo za ponovno imperialistične težnje in podvige.“

Na koncu svoje izjave je Boris Kidrič dejal, da je zahteva Jugoslavije po materialni odškodnini minimalna in da je to pravična odškodnina, ki je potrebna za materialno vzdrževanje žrtev italijanskega napadatelja in za pomoč oškodovanim družinam.

Boris Kidrič je poudaril: „Jugoslavija zahteva reparacije v znesku 1 milijarde 300 milijonov. Ta vsota ni v nikakršnem razmerju z dejansko škodo in je zato tem bolj upravičena in ima toliko bolj trdno moralno podlago. Če je ne bi priznal, Jugoslaviji, bi to pomenilo, da so razveljavljena vsa moralna načela, za katera so šli svobodoljubni narodi v vojno. Jugoslavija odločno odklanja vse take namene in poizkuse.“

Avstrija je ostala na strani Hitlerjeve Nemčije do konca vojne

je ugotovil sovjetski delegat Višinski na mirovni konferenci

Pariz, 17. avg. (Tanjug). Na dopoldanski seji mirovne konference, ki ji je predsedoval kitajski minister za zunanje zadeve Vang-Si-Sieh, so razpravljali o prošnji avstrijske vlade, da bi njena delegacija lahko obrazložila na mirovni konferenci stališče avstrijske vlade o avstrijsko-italijanski meji, in o prošnji iranske vlade, da bi se tudi njena delegacija lahko udeležila konferen-

ce in obrazložila svoje mnenje o načrtu mirovni pogoib s petimi bivšimi sovražnimi državami.

Britanski delegat Hector MacNeil je izjavil, da britanska delegacija podpira prošnjo Avstrije, čes. da je Avstrija direktno zainteresirana pri mirovni pogodbi z Italijo, ker ima z njo skupno mejo in gre za bodočnost južne Tirolske, čije velik del prebivalstva govori nemško.

Člani vlade LR Slovenije in Jugoslovanske armade na proslavi kmečkega praznika na Krškem polju. — Od desne na levo: generalmajor Danilo Lekić, predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko, podpredsednik vlade LR Hrvaške Franjo Gažić, podpredsednik vlade LR Slovenije dr. Marjan Brečelj, minister za kmetijstvo Janez Hribar, minister za prosveto Ferdo Kozak, minister za delo Tomo Breje in generalmajor Karel Levčnik

Povelje generalisima Stalina za Dan sovjetskega letalstva

Moskva, 18. avg. (Tass). Na Dan Sovjetskega letalstva je izdal minister za oborožene sile ZSSR generalisim Stalin naslednje dnevno povelje:

Tovariši piloti, bojni letalci, zračni strelci, radiotelegrafisti, motoristi, mehaniki, delavci letalske industrije!

Tovariši vojniki, mornarji, naredniki in vodniki, tovariši oficirji, generali in admirali! Danes slavijo sovjetsko ljudstvo in njegove oborožene sile Dan letalstva in izražajo svoje priznanje sovjetskim pilotom, neustrašnim branilcem naše letalske industrije v veliki domovinski vojni. Pozdravljaj vas in vam čestitam k vseljudskemu prazniku, Dnevu letalstva.

Želim pilotom in vsemu osebju vojaških letalskih sil, konstrukterjem in vsem delavcem letalske industrije nadaljnjih uspehov pri delu za izpolnitev sovjetskega letalstva.

Odrejam:

Danes, 18. avgusta 1946. naj se izstrelj v znak Dneva letalstva 20 salv iz topov v glavnem mestu naše domovine Moskvi in v glavnih mestih zveznih republik.

Zivelo sovjetsko letalstvo! Zivele naše letalske sile! Zivele močna Sovjetska zveza!

sklenila Italija sporazume z Avstrijo, da bi se zagotovil neoviran polniški in tovorni promet med severno in južno Tirolsko. Zadeva spada v pristojnost Avstrije in Italije, ki ga lahko sami rešita in za to ni treba spravljaljati v tek vsega mehanizma mirovne konference.

Avstrijska zahteva glede južne Tirolske je bila že pred Svetom ministrom za zunanje zadeve, kjer pa ni naletela na podporo. Zato tudi ni treba komplicirati delo mirovne konference, ki naj bi ga čimprej končala. In zakaj naj bi konferenca razpravljala o zahtevi po odsloplitvi velikega dela Italije, ki naj bi ga izročila Avstriji in tako spremenili silit-germansko pogodbo. Kake zasluge za to ima Avstrija v zvezi z borbo proti Hitlerjevi Nemčiji?

Višinski je nato pristavil, da je doletel Svet zunanjih ministrov odbor strokovnjakov, ki je proučil vprašanje izvora električne energije v južni Tirolski in da je leta 1945. priznal možnost manjših korektur avstrijsko-italijanske meje. Toda Avstrija je to izkoristila in zahtevala večji del južne Tirolske od Italije. To je storila v tako surovi obliki, da je vzbudila pozornost vseh članov Sveta ministrov. Zato je Molotov na seji sveta 24. junija, ko so razpravljali o avstrijsko-italijanski meji, predlagal:

„Po preučitvi poročila odbora strokovnjakov o izvoru električne energije v zvezi z avstrijsko zahtevijo o neznačajni izpremembi avstrijsko-italijanske meje Svet ministrov za zunanje zadeve ne more smatrati avstrijske zahteve kot neznačajne spremembe meje, kakor je navedeno v spomenici federativne vlade Avstrije.“

Byrnes, Bevin in Bidault so pristali na predlog Molotova in so vsi 4 delegati v Svetu ministrov soglasno sklenili: 1. Zahteva Avstrije je v bistvu nesprejemljiva. 2. To pa ne pomeni, da se ne bi mogla vezno spreminjati meja od 1. januarja 1938.

3. Iz teh razlogov je treba zavrniti avstrijsko zahtevo.

Zato ni nikakih pravnih, političnih ali moralnih razlogov, zaradi katerih bi morali ugoditi prošnji Avstrije, da bi utemeljevala svoje zahteve do Italije.

Za Višinskim je govoril član ameriške delegacije, ki se je zavzel za povabilo Avstrije na mirovno konferenco, istočasno pa je izjavil, da priznava ameriška delegacija še vedno sklepe Sveta ministrov o zavrnitvi avstrijskih stremiljenj na južno Tirolsko.

Francoski delegat Couve de Murville in kanadski delegat Clakstern sta se tudi izjavila za povabilo avstrijskih predstavnikov na konferenco.

Člana jugoslovanske delegacije in jugoslovanski ministere za zunanje zadeve Stanoje Simić je obrazložil stališče jugoslovanske delegacije, ki meni, da avstrijskega problema ni mogoče ločiti od nemškega. Ker pa mirovna konferenca se ni pričela razpravljati o nemškem problemu, ne more razpravljati tudi o avstrijskem. Poleg tega ni nikakega razloga, da se pokliče Avstrija v zvezi z avstrijsko-italijansko mejo, ki v načrtu mirovne pogodbe sploh ni bila spremenjena. Če pa bi konferenca sklenila, da se Avstrijo povabi, bi moral njen predstavnik govoriti samo o tem problemu meje in pod istimi pogoji, kakor vsi predstavniki 5 bivših sovražnih dežel. Ko bi podal izjavo, bi moral zapustiti dvorano, kakor so to storili oni. Poziv Avstriji ne more biti v nobenem primeru enak pozivom, ki so bili poslani zavezniškim državam Albaniji, Mehiki, Egiptu in stopstek, ki je določen za njih, ne more veljati za Avstrijo.

Britanski delegat Alexander je še enkrat podprl britanski predlog o pozivu Avstrije, medtem ko je Višinski poudaril, da bi morali v tem primeru ponovno razpravljati o vprašanju.

Nadaljevanje na 2. strani

Pionirji Slovenskega Primorja na obisku pri maršalu Titu

Bled, 18. avgusta. Pionirji iz raznih krajev Slovenskega Primorja, ki preživljajo počitnice na Bledu, so večer popoldne obiskali maršala Jugoslavije tov. Josipa Broza-Tita.

Sprevid, v katerem je bilo nad 300 dečkov in deklic, različnih let, se je pomikal z zastavo na čelu iz Pionirskega doma proti maršalovi vili.

Ko so zagledali maršala, so svoje vzklile: »Življenje damo, Trsta ne damo! in »Tito, Primorska te kliče!« zamenjali z dolgotrajnimi vzklili: »Tito, Tito, Tito!«

To je bil pionirski pozdrav maršalu, ki jim je odzdravil in jih povabil bliže na priazen pomenek.

— Kako ste prišli sem? — Jih je vprašal maršal.

— S kolonijo! — so v en glas odgovorili otroci. Nato so maršalu natančno pripovedovali o sebi, o svojih domačih krajih in o svojem življenju na Bledu. Vsi so iz člane iz raznih krajev Slovenskega Primorja, iz vasi, otroci siromasnih staršev, horcev, po veliki večini sirote. Njihovi tovariši iz člane A niso mogli priti na Bled, vendar bo tudi njim kmalu zasijal dan svobode, s katerim se bodo rešili osvojenega fašizma, ki jim je prizadel že toliko zla in ki so si ga že v neznih letih dobro zapomnili.

— Potrpile bomo, da bodo prišli tudi oni! je rekel maršal. — A kaj počnete izven šole?

— Delamo vse, kar moremo, udarisko delamo? so odgovorili otroci.

— Nu, ne bi rekli, da ste prav vsi udariki. Saj to ni tako lahko, — se je nasmejal maršal in jih vprašal, kako je v njihovih vaseh in mestih.

— Dobro je! so odgovorili pionirji in takoj razložili zakaj. Njihovi kraji so po osvoboditvi, ki jim jo je prinela Jugoslovanska armada, obdržali svojo ljudsko oblast, kar je nekaj povsem drugega kakor v coni A, kjer danes počno, kar hočejo prav tisti ljudje, ki so zasluževali naše ljudstvo pod fašistično Italijo.

V odgovorih na maršalova vprašanja so vsi ti malčki, katerim se na licih vidijo sledovi trpljenja, prestanega pod fašistično okupacijo, pripovedovali maršalu natančno o svojem življenju na Bledu, kamor so prišli

po prizadevanju in skrbi Glavnega odbora LMS. Pod očetočkim skrbstvom svojih učiteljev preživljajo dneve z igranjem, sončenjem, kopanjem in izleti ter so se že vidno opomogli. Iz letovanja v Sloveniji bodo odnesli najlepše spomine.

Maršal Tito jim je priporočil, naj se čimbolj okrepijo. Ob tem je omenil voditeljem letovišča, da je treba dati otrokom poleg dobre hrane tudi dobro obliko, da bodo v vsem zadovoljni nad svojim bivanjem v Sloveniji. Ob slovesu je maršal Tito rekel mladim Primorcem:

— Ko se boste vrnili domov, se pridno lotite knjige, da boste z delom in učenjem postali koristni in dobri člani naše nove družbe. Učite se in ne pozabite, da si lahko v novi Jugoslaviji vsakdo izbere tisto, kar hoče postati. Učiti, učiti, učiti — to je vaša naloga. Bodite dobri pionirji, da boste postali dobri mladinci. Naša mladina pa si je, kakor veste, pridobila velike simpatije in slavo v dobi velike osvobodilne vojne. In zdaj, v miru, kaže naša mladina ves svoj zanos in daje za obnovo in izgradnjo domovine velike žrtve, največje napore. Po njenih stopinjah pojdite tudi vi. Pri delu, ki vas čaka, dragi otroci, vam želim mnogo uspehov.

— Delati bomo! Pridni bomo! so soglasno objubili pionirji.

— In ko se vrnete domov, je pristavil maršal, nam pozdravite vse primorske pionirje. Povejte jim, kaj ste videli in kako diha naša nova Jugoslavija. (Tanjug.)

Maršal Tito Svetovnemu mladinskemu kongresu v Pragi

Beograd, 17. avg. Predsednik vlade FLRJ maršal Josip Broz-Tito je poslal Svetovnemu študentskemu kongresu naslednje brzojavko:

»V imenu vlade in narodov Jugoslavije toplo pozdravljam vaš kongres z željo, da bi vaši napori za utrjevanje solidarosti in sodelovanja mladih intelektualnih sil prinesli uspeh, kar bo pripomoglo k utrditvi demokracije in izgradnji miru na svetu.

Jugoslovanski dinar bi pomenil za novi organizem Trsta pravo srečo, sigurnost in jamstvo za razvoj

piše tržaški list „Il Lavoratore“

Trst, 19. avg. (Tanjug) Tržaški list »Il Lavoratore« je objavil uvodnik pod naslovom »Mi in dinar«, v katerem poudarja ustaljenost jugoslovanskega dinarja in ugotavlja, da je glavni faktor stabilnosti in vedno večje vrednosti dinarja v današnji Jugoslaviji vedno večja proizvodnja blaga in zato naraščajoče blagostanje. Članek se nadaljuje:

»Te ugotovitve so največje važnosti, danes, ko se v Parizu v zvezi z razpravljanjem o statusu novo predlaganega tržaškega svobodnega ozemlja postavlja vprašanje denarja in carinskega režima na tem ozemlju. Kakor poročajo nekatere agencije, bi Sovjetska zveza hotela da bi se na tem ozemlju uvedel jugoslovanski dinar in da bi se to ozemlje carinsko priključilo k Jugoslaviji. To bi pomenilo za novi organizem pravo srečo, sigurnost in jamstvo za ves njegov bodoči razvoj.

Tisti, ki hočejo samostojno tržaško državo, soglasno poudarjajo, da mora Trst postati pristanišče svojega naravnega balkansko-podonavskega zaledja. Politično je to zaledje razdeljeno v vrsto držav, katerih tri in sicer Avstrija, Madžarska in Italija so premagane in okupirane države in ki bodo tudi v bodoče nekaj časa pod nadzorom. Njihova gospodarstva so uničena od vojne ter protiljudskih fašističnih in totalitarnih režimov, ki so jih spravili v propast. Druge države zaledja so daleč. Med državami, ki spadajo med Združene narode, samo Jugoslavija meji na nameravano tržaško državo. To je nekak' ugotovitev, ne da bi ugotavljali vsega, kar pomeni Jugoslavija za gospodarsko življenje Trsta ter za njegov bodoči gospodarski in industrijski razvoj. Če bi bilo omogočeno povezati se z jugoslovanskim denarnim in carinskim sistemom, bi lahko prebrdili prve težave nove države, kar bi pomenilo njen nadaljnji napredek. Mednarodne reakcionarne sile, ki podtalno rovarijo proti miru in sode-

lanjanju med narodi, ki govorijo o neki tretji svetovni vojni in ki skušajo usmeriti udarce proti novim demokratičnim silam, med katerimi je danes v prvi vrsti Jugoslavija, ne bodo prenehale svojega delovanja, temveč se bodo skušale na vsak način uveljaviti tudi na tem svobodnem ozemlju. Na tem ozemlju hočejo ustvariti svoje orožje, novi denar, ki naj bi ga nadzorovale in vodile v smeri njihovih zasebnih interesov in politične protiljudske borbe z namenom, da zaudajo vsako pobudo, ki bi bila v nasprotju z njihovimi interesi, čeprav bi bila življenjskega pomena za naše ljudstvo.

Skupno z mednarodno reakcijo deluje tudi italijanski imperializem, ki je spregovoril v Parizu preko svojega ministrskega predsednika. Kaj pomenita pozabljenost in predlog italijanskega ministrskega predsednika, če ne italijanski imperializem, sužnja mednarodnega imperializma?

Njegova pozabljenost je v tem, da ni govoril ničesar o gospodarskih določbah mirovne pogodbe, čeprav so trde in izročajo vse italijansko gospodarsko mednarodnim trustom. To de Gasperi je zanima. Na drugi strani pa kriči o »bolečih« vzkljih Trsta in Istre, ki naj bi bile ogrožene po Slovanih. Podaljšati hoče nezdruženo stanje v coni A ter jo izročati na milost in nemilost odlokom generala Alexandra in terorju neofašizma. Njegov predlog, naj bi se odločitev o usodi Trsta in pokrajine odločila za eno leto, je znak hlapčevanja tistim skupnikom, ki pripravljajo pri nas usvaritev kolonialnega sistema in imperializma.

Naš narod obsoja tako umazano politiko in ima v tem zanesljivo oporo vsega resnično demokratičnega italijanskega naroda. Vprašanje Julijske krajine in Trsta se mora rešiti čimprej. Ta rešitev mora biti pravična in naj zagotovi bratstvo med našimi narodi, demokratične svobodine in gospodarski razvoj.

Velike manifestacije v Kanalu za priključitev k Jugoslaviji

Gorica, 19. avg. (Tanjug) V Kanalu v Soški dolini je bilo pred kratkim veliko manifestacijsko zborovanje za priključitev celotne Julijske krajine s Trstom k Jugoslaviji. Zavezniške oblasti so zborovanje dovolile, civilna policija pa je kljub temu skušala ovirati potek manifestacije. Organi civilne policije so ob tej priložnosti aretirali neko žensko in nekega moškega. Ju prepleli in odpeljali v goriske zapore.

Ljudstvo je na manifestaciji podarilo bivšim partizanskim borcem zastavo.

Aretacija predsednika okrajnega NOO v Kanalu

Gorica, 19. avg. (Tanjug) Iz doslej še neznanih vzrokov je civilna policija v Kanalu aretirala predsednika okrajnega NOO za Kanalsko tovariša Janka Valentinčiča. Odpeljali so ga v goriske zapore.

Goriški fašisti so pokradli iz vlaka naklado demokratičnih listov

Trst, 19. avg. (Tanjug) Goriški fašisti so večer odnesli iz vlaka vse izvoze listov »Unitas« in »Avantis«, ki jih tiskajo v Milanu. Na enak način so trd dnevi pokradli naklado lista »Il Lavoratore« in »Fronte unico«. Ker fašistični elementi ne morejo preprečiti, da bi ljudstvo kupovalo in čitalo demokratična glasila, se poslužujejo svojih starih metod, ki razkrinkujejo delovanje novih fašističnih tolp.

Pošteni policisti izstopajo iz službe

Trst, 19. avg. (Tanjug) Agenti civilne policije, ki je izstopil iz policijske službe, je poslal listu »Il Lavoratore« pismo, v katerem pojasnjuje vzroke svojega izstopa. Pravi, da je sčipil v policijsko službo z namenom, da bi koristil ljudstvu, ko pa je videl, da je večina policistov skrajno sovražno razpoložena do bivših partizanov in zlasti Slovencev, ni mogel vzdržati. Ni hotel biti član policije, ki povsem sliči bivšim fašističnim sčivardom in fašistični milici.

Mladina gradi železnice

Mladina Jugoslavije letos ni prevzela samo dolžnosti, da zgradi progo Brčko—Banovići, temveč se udeležuje tudi gradnje in obnove drugih železniških prog. Tako sodeluje mladina Slovenije pri gradnji proge Preserje—Borovnica in pri obnovi proge Semič—Bubnjari.

Veliko delovno obveznost je prevzela mladina kosovsko-metohijske oblasti, ki je te dni pričela graditi novo 12 km dolgo ozkotirno železnico ki bo vezala rudnik Goleš, največji rudnik magnezita na Balkanu, z rudnikom lignita Belačevac, ki leži ob progi Priština—Peč ne daleč od križišča s progo Kraljevo—Skoplje. Nova proga bo imela velik gospodarski pomen, saj bo služila izvozu magnezita na domača in inozemska tržišča in dovozu premoga iz Belačevca in Goleš. Mladina Kosmeta se je zavežala, da bo novo progo zgradila v treh mesecih, pri čemer bodo udeleženi mladinske brigade v dveh izmenah. V prvih dveh brigadah, ki sta bili ustanovljeni v ta namen, je enako številno Siptarjev (Arnavtov), Srbov in Črnogorcev, tako da bo nova proga delo vse ljudske mladine Kosova in Metohije. Mnogi mladinci, ki so že delali v prvi skupini na progi Brčko—Banovići, so se sedaj znova prijavili na delo, da izkoristijo pridobljene bogate izkušnje in pomagajo svojim tovaršem. Delavci rudnika Goleš so v svojih delavnih izdelali potrebno orodje in premično strojno delavnico za vrtnanje pragov in rezanje tračnic.

Tudi ljudska mladina okraja Vukovar in ostalih okrajev osrbskega okrožja se je odločila, da sodeluje pri gradnji 25 km dolge železniške proge od Vukovarija do Ilače ob glavni železnici Beograd—Zagreb. To progo so Nemci med vojno dočela porušili. Vukovar in Borovo inata sicer zvezo z Vinkovci, vendar je proga na Ilačo enako važna, ker bistveno skrajša pot v smeri proti vzhodu. Dela za gradnjo te proge so se pričela 12. t. m. Mladinske brigade, ki so bile ustanovljene, že delajo na progi.

Demonstracije proti Francu v New Yorku

New York, 18. avg. (Tass.) Predstavnik 29 delavskih, cerkvenih in drugih organizacij, med njimi tudi predstavnik newyorškega centra in političnega izvršnega odbora kongresa industrijskih organizacij, kakor tudi newyorških organizacij Komunistične partije, so priredili demonstracije v znak protesta proti Francovemu režimu v Španiji z zahtevo, naj Združene ameriške države prekinejo diplomatske odnose s Francovo Španijo.

Ljudska skupščina Bosne in Hercegovine mirovni konferenci v Parizu

Sarajevo, 17. avg. Po končanem razpravljanju o ekspoziciji predsednika vlade Rodoljuba Čolakovića je Ljudska skupščina LR Bosne in Hercegovine odobrila delo vlade in ji izrekla svoje zaupanje.

Nato so soglasno sprejeli resolucijo Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine, ki je naslovljena na mirovno konferenco v Parizu. V resoluciji je rečeno med drugim:

Ljudska skupščina LR Bosne in Hercegovine zahteva v imenu prebivalstva Bosne in Hercegovine od mirovne konference, naj zadovolji upravne nacionalne zahteve Jugoslavije in spoštuje jasno izraženo voljo prebivalstva Trsta in Julijske krajine za priključitev k Jugoslaviji. Ljudska skupščina Bosne in Hercegovine protestira proti ponovnim poskusom delegatov posameznih držav na mirovni konferenci, ki se nazivajo zaščitnice malih narodov in namesto razvoja po metodi nadglasovanja vsiljati svojo voljo proti življenjskim interesom narodov, ki so v vojni priložnosti dali največje žrtve.

Edino taka rešitev, ki bo brez edinega zagotovila naše nacionalne pravice in interese more vrniti naš narodom vero v velika načela, za katere so se borili Združeni narodi in za katere je naša domovina v štiriletni borbi proti fašizmu dala 1.700.000 življenj.

Nato je bil prečitun ukaz predsedništva Ljudske skupščine LR Bosne in Hercegovine o zaključku tega zasedanja.

Avstrija je bila zvesta Hitlerju do konca vojne

Nadaljevanje s 1. strani

katerem je že razpravljaj Svet ministrov.

Britanski predlog je bil pri glasovanju sprejet s 15 glasovi proti 6. Proti so glasovale Sovjetska zveza, Jugoslavija, Ukrajina, Bela Rusija, Poljska in Češkoslovaška.

Nato je bil soglasno sprejet sovjetski predlog, naj se povabi Iran na mirovno konferenco, da bi obrazložil

Ustanovitev novih komisij mirovne konference

Pariz, 17. avgusta (Tanjug). V generalni komisiji, v kateri sodelujejo vse države, zastopane na mirovni konferenci, je bil izvoljen za predsednika (na predlog predstavnika Francije) norveški predstavnik Lange, za podpredsednika pa na predlog predstavnika Kitajske, ki ga je podprl predstavnik Belorusije, poljski veleposlanik v Pragi Wierdowski.

V pravno redakcijski komisiji je bil izvoljen za predsednika predstavnik Kanade Brook Clairor, za podpredsednika predstavnik Belorusije, za poročevalca pa predstavnik Holandije.

Bila je tudi že druga seja teritorialno-politične komisije za Italijo. Na dnevnem redu je bila volitev poročevalcev. Ker sta izjavila delegata Belgije in Kitajske, ki sta bila preihlagana za to mesto, da ga ne moreta sprejeti zaradi prezaposlenosti, je izvolila komisija na predlog dr. Aleša

Varnostni organi ZVU v coni A mirno dopuščajo fašističnim tolpam zbiranje orožja

Trst, 18. avgusta. Ljudstvo Julijske krajine je moralo samo nastopiti proti zbiranju orožja, ki ga opravljajo fašistične tolpe v coni A. Kljub opozorilom anti-fašistov, ni hotela podzveti policija nobenih ukrepov, da bi preiskala skladišča orožja, ki ga prevajajo iz Italije. Zadnjič smo poročali o odkritju velike količine orožja v Trzinu. Ugotovljeno je bilo, da je orožje italijanskega izvora, najnovejšega modela 91. Odkrita nemarnost civilne policije pri preiskavi barake v ulici S. Polo, kjer so našli 25.000 nabojev, je anti-fašistično ljudstvo tržaškega okraja prisililo, da je samo pričelo odkrivati orožje.

V petek popoldne so delavci in njihove žene vdrli v hišo Sgubbia in odkrili na dvorščini dve v barakah nove zaloge orožja. Takoj za njimi pa je prišla tja civilna policija, ki je hotela preprečiti preiskavo. To je povzročilo med ljudstvom silno ogorčenje, kajti že v prvih trenutkih preiskave je neka žena našla na vrtni karabinko. Ljudstvo je zahtevalo na-

Istrsko ljudstvo obnavlja po Italijanih opustošene gozdove

Reka, 18. avg. Med prvo in drugo svetovno vojno je Italija sistematično uničevala gozdove v Istri. Razna italijanska podjetja so posekala na leto v istrskih gozdovih po 230.000 kub. metrov lesa. Imeli pa bi posekati po letnem prirastku največ 125.000 kub. metrov. V tem razdobju 25 let je Italija iz istrskih gozdov odpeljala 5.100.000 kub. metrov lesa, smela pa bi ga samo 2.117.000. Italija je namestila Istru spremeniti v deželo žita. Po osvoboditvi je oddelek za gozdarstvo pri pokrajinskem narodno-osvobodilnem odboru za Istru začel obnavljati gozdarstvo. Ljudske oblasti so se znašle pred celo vrsto problemov. Treba je bilo obnoviti vasi, ki so bile požgane med vojno, treba je bilo oskrbeti istrske rudnike z lesom, posebno pa z rudnik premoga v Raši, treba je bilo poslati les v ladjedelnice, popravljati mostove in električno omrežje, poleg vsega tega pa skrbeti za pogozdovanje in gozdna vodna dela. To nalogo so v celoti uspešno izvedli.

Pomoč narodom, ki so trpeli v vojni na strani zaveznikov, ni miloščina, ampak obveznost je izjavil jugoslovanski zastopnik na zasedanju Sveta Unre

Bern, 17. avg. Po desetdnevnem delu je bilo zaključeno zasedanje Sveta Unre. Države, ki so največ pretrpele v vojni so zahtevale naj Unra nadaljuje svoje delo in so soglasno sprejele resolucijo, ki priporoča organizaciji Združenih narodov, naj razpravlja o nadaljnji pomoči, tudi s finančnimi sredstvi, državam, ki so trpele v vojni, proučila pa naj bi tudi ustanovitev nove organizacije, ki bi prevzela te posle.

V zvezi s predloženo resolucijo je šef jugoslovanske delegacije Voja Serentić je enkrat obrazložil stališče Jugoslavije. Poudaril je potrebo, mednarodne pomoči v letu 1947, in je dejal med drugim:

»Unro smo ustanovili, da bi pomagala prizadetim narodom, ki se niso borili samo zase, saj je bila ta borba skupna in so zato tudi obveznosti skupne. Pomagati prizadetim narodom ni nobena miloščina, ampak obveznost. Stevilne države so dosegle napredek do gotove mere s svojimi lastnimi silami in s pomočjo Unre, ni pa mogoče zahtevati, da bi n. pr. v Jugoslaviji v nekaj več letih obnovili stolisočje stanovanjskih ploslopj sol, bolnišnic, tovarn in mostov ter tisoče kilometrov železniške proge in cest, da bi mogli prekrbeti zavetlišča za vojne žrtve, za več kot 400.000 invalidov, da bi v tako kratkem času bilo mogoče nadomestiti izgubo milijonov glav živine in drobnice ter obnoviti sadovnjake in deset-tisoče hektarjev vinogradov. Ti primeri točno kažejo položaj in potrebo. Menim, da bi bilo mogoče najti sredstva, da bi se zadostilo tem potrebam pred prej, ker jih sedaj ne požira več vojna. Prepričan sem, da med Združenimi narodi in parlamenta, ki ne bi našel sredstev za nadaljnjo obnovo.

Dr. Siniša Stanković predsednik komisije za pogodbo z Madžarsko

Pariz, 17. avg. (Tanjug). Popoldne sta bili določeni zadnji dve komisiji za Bolgarijo in za Madžarsko. Pri delu teh komisij bo sodelovalo 13 držav. Poleg predstavnikov Jugoslavije, Sovjetske zveze, Ukrajine, Bele Rusije, Češkoslovaške, ZDA, Velike Britanije, Avstrije, Nove Zelandije, Indije, Južnoafriške unije in Francije, ki sodelujejo pri delu obeh komisij, bo v komisiji za Bolgarijo sodelovala tudi Grčija, v komisiji za Madžarsko pa Kanada.

V komisijo za Bolgarijo je bil na predlog predstavnika Velike Britanije soglasno izbran kot predsednik šef beloruske delegacije Kiseljov, na predlog Manuilskega pa je bil za podpredsednika soglasno izvoljen delegat Nove Zelandije.

Sovjetski delegat Novikov je izjavil, da stoji sovjetska delegacija na stališču naj sodelujejo v tej komisiji dežele, ki so bile v vojni z Bolgarijo. Francija ni bila v vojni z Bolgarijo in lahko sodeluje samo pod pogoji, pod katerimi je sodelovala v Svetu ministrov za zunanje zadeve.

Predstavniki Velike Britanije in ZDA so se izrekli za sodelovanje Francije v tej komisiji.

Prihodnja seja te komisije bo v ponedeljek in takrat bodo izvolili poročevalca komisije.

Za predsednika komisije za Madžarsko je bil na predlog kanadskega delegata soglasno izvoljen jugoslovanski delegat dr. Siniša Stanković. Na predlog avstralskega delegata bo poročevalec te komisije češkoslovaški delegat, ki ga bo delegacija določila v ponedeljek.

Glede te komisije je izjavil sovjetski predstavnik Gusev, da Francija

Enver Hodža šef albanske delegacije

Tirana, 17. avgusta. Vlada LR Albanije je imenovala predsednika generalnega polkovnika Enverja Hodža za šefa albanske delegacije na mirovni konferenci.

Predsednik južnoafriške vlade odpotoval v Pariz

Pretoria, 17. avg. Maršal Smuts, predsednik vlade južnoafriške unije, je odpotoval z letalom v Pariz, da bi prisostvoval mirovni konferenci.

Mednarodni fond za otroke

Zeneva, 17. avg. Po sklepu Sveta Unre je nova organizacija mednarodnega fonda za otroke pričela delati. Ustanovitev te organizacije, ki bo preskrbovala hrano in opremo za otroke v državah, prizadetih zaradi napada, je predlagal delegat Poljske. Vsa denarna sredstva, ki bodo preostala po končanem delu Unre, bodo šla v ta fond. Vlade posameznih držav so pozvali, naj podprejo s svojimi deleži svoj fond.

Izterjevanje sodnih strokov od antifašistov, obojenih pod fašizmom

Trst, 19. avg. (Tanjug) Medtem ko trobi italijanski min. predsednik De Gasperi v svet o demokratičnosti Nove Italije in hoče zvaliti vse zločinske fašistične Italije sreno na Mussolinijeva, izterjuje razni organi, podrejeni njegovi vladi, sodne stroške od antifašistov, ki so bili zaradi svojega protifašističnega delovanja pred izrednimi fašističnimi sodišči obojeni na dolga leta ječe. Tudi v Trstu je bilo že več primerov, ko so antifašisti, ki so predelali dolga leta v Castelrenko Emilia in drugih italijanskih fašističnih ječah, prejeli nalogo, naj plačajo sodne stroške. Italijanske oblasti pošiljajo te plačilne naloge v izterjave celo postajam kraljevih karabinerjev, ki jih v Julijski krajini že dolgo ni več. Pred dnevi je civilna policija poslala nalog za povrnitev sodnih strokov izrednega fašističnega sodišča tov. Arbanas Ernestu, ki je bil leta 1941 zaradi protifašističnega delovanja obojen na 14 let ječe. Politika sedanje italijanske vlade je jasna. Na eni strani hoče zapikati

Izterjevanje sodnih strokov od antifašistov, obojenih pod fašizmom

Trst, 19. avg. (Tanjug) Medtem ko trobi italijanski min. predsednik De Gasperi v svet o demokratičnosti Nove Italije in hoče zvaliti vse zločinske fašistične Italije sreno na Mussolinijeva, izterjuje razni organi, podrejeni njegovi vladi, sodne stroške od antifašistov, ki so bili zaradi svojega protifašističnega delovanja pred izrednimi fašističnimi sodišči obojeni na dolga leta ječe. Tudi v Trstu je bilo že več primerov, ko so antifašisti, ki so predelali dolga leta v Castelrenko Emilia in drugih italijanskih fašističnih ječah, prejeli nalogo, naj plačajo sodne stroške. Italijanske oblasti pošiljajo te plačilne naloge v izterjave celo postajam kraljevih karabinerjev, ki jih v Julijski krajini že dolgo ni več. Pred dnevi je civilna policija poslala nalog za povrnitev sodnih strokov izrednega fašističnega sodišča tov. Arbanas Ernestu, ki je bil leta 1941 zaradi protifašističnega delovanja obojen na 14 let ječe. Politika sedanje italijanske vlade je jasna. Na eni strani hoče zapikati

Šahovski turnir v Groningenu

Beograd, 18. avgusta. Reuter poroča: Na mednarodnem šahovskem turnirju v Groningenu na Holandskem je v V. kolu sovjetski vrvak Botvinnik po težki igri v 60 potezah premagal dr. Vidmarja. Bivši svetovni vrvak dr. Euwe je dosegel proti Najdorfu sami remi. Denker je premagal Stelnerja, Smislov Boleslavskega, Stoltz pa v 41 potezah Guimarda. Lundin je zmagal nad O'Kellyjem, Flohr pa nad Christoffelom. Tartakover je premagal Kottnauerja. Partija Kotov-Janowski je končala po 52 potezi remi. Partija dr. Bernstein-Szabo je ostala prekinjena.

Stanje po V. kolu je naslednje: Botvinnik 5, dr. Euwe 4 in pol, Denker, Stoltz 4, Smislov 3 in pol, dr. Tartakover 3 (1), Najdorf, Kotov 3, Flohr 2 in pol (1), Szabo 2 (1), O'Kelly, Lundin 2, Boleslavsky, Janowski 1 in pol, Guimard 1 (1), Christoffel, dr. Vidmar 1, dr. Bernstein pol (3), Kottnauer pol (1), Steiner pol.

Proslava Matije Gubca na Krškem polju

Praznik enotnosti in bratstva slovenskega in hrvatskega naroda ter revija uspehov delovnega ljudstva

V nedeljo so se na Krškem polju zbrale množice ljudstva iz Slovenije in Hrvaške k prazniku dneva Matije Gubca, ki je tako prvič v svobodi postal prava in resnična množična manifestacija slovensko-hrvatskega bratstva in edinstva. Dopolodne so se desetstisoči ljudstva od blizu in daleč zbrali na novem preurejenem krškem dirkališču ob Savi, kamor so na komaj zgrajeno veliko častno tribunou prispeli člani častnega predsedstva z ostalimi častnimi gosti: predsednik vlade Ljudske republike Slovenije Miha Marinko, podpredsednik dr. Marjan Brečelj, podpredsednik vlade Ljudske republike Hrvaške Franjo Gaži z ministrom za kmetijstvo in gozdarstvo Prvčičem in ministrom trgovine in preskrbe Jurico Draušnikom, dalje ministri vlade Ljudske republike Slovenije Janez Hribar, Ferdo Kozak in Tomo Brejc, predstavnik Jugoslovanske armade generalmajor Danilo Lekić in generalmajor Karel Levčnik ter ostali predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij.

Svečana proslava se je pričela z dvigom državne zastave sredi bogato okrašene dirkališča med igranjem državne himne. Po pozdravnih nagovorih zaslopnikov domačega okrajnega ljudskega odbora in odbora za proslavo se je mimo tribunou razvila svečana povorka, ki je v svojem prvem delu prikazala zgodovinski razvoj od Matije Gubca skozi stoletja do let osvobodilnega boja in osvoboditve. Na čelu dobro organizirane in izvedene revije so mimo svečane tribune in mimo množice gledalcev korakali člani odbora za proslavo in najbolj zaslužni borci krškega okraja. Nato so bili na poseben in iznajdljiv način prikazani prizori iz razkošnega življenja fevdalne gospode bizeljskega

gradu ter težko, nečloveško življenje brezpravnih kmetov. Verno je bilo prikazano zbiranje desetine, preganjanje in trpinčenje kmetov, ki se postopoma razvija v kmečki upor, v zgodovinski punt leta 1573., v zlom tega upora, v mučeniško smrt Matije Gubca. Vsi ti prizori so vsajali pred očmi v dobro zrežiranih živih slikah, ki so jih vozili zamaskirani avtomobili ter množičnih prizorih v originalnih nošah in kostumih kar v mimohodu. Nato so bile prikazane razmere v predprilski Jugoslaviji vse do 27. marca in 6. aprila 1941, do pobeга izdajalske vlade, do vdora okupatorjev, ki ga je spremljalo streljanje aaleev, množično ubijanje, preganjanje, taborišča smrti itd. Nato je bila h koncu prikazana narodno osvobodilna borba, beg okupatorjev ter velična zmaga 9. maja 1945.

Drugi del povorka je izpolnila parada dela in enoletnega obračuna delovnih naporov krškega okraja v obnovi in celotnem gospodarskem življenju. Na čelu parade so najprej šle skupine fizikulturikov in mladinske delovne brigade z zastavami in transparenti. Sledila je dolga vrsta kmečkih voz in kamionov, na katerih je bila na iznajdljiv način prikazana obnova in izgradnja naše domovine na vseh poljih gospodarstva. Prednašali so kmetjska dela, obrtniki so v improviziranih delavnih prikazovali svoje delo od mizarjev, čevljarjev do zidarjev itd. Na kamionih so bili razstavljeni modeli industrijskih naprav, tovarn in rudnikov, ki so prav tako verno prikazovali uspehe in delovne napore v prvem letu osvoboditve.

Po zaključku veličastne parade, ki je trajala skoraj dve uri, je stopil na častni tribunou pred mikrofon predsednik vlade Ljudske republike Slovenije Miha Marinko.

Govor predsednika vlade Ljudske republike Slovenije tov. Mihe Marinka

V imenu vlade Ljudske republike Slovenije najtopleje pozdrave vsem udeležencem velike proslave Matije Gubca, proslave, ki je veličastna manifestacija ustvarjalnega dela. Podpiram ob tej priliki bratsko enotnost slovenskega in hrvatskega naroda. Pozdravim drage goste, predstavnike in udeležence iz Hrvaške. Skoro 400 let je minilo od velike kmečke vstaje. Z osvoboditvijo in vzpostavitvijo ljudske oblasti je prišlo do izraza vse, za kar je Gubec edil svojo kmečko vojsko na upor proti graščinski zopodi. V 4 letih ozke borbe so naši narodi zmagovali zaradi tega, ker jim je bil stalno pred očmi velik lik kmečkega voditelja Matije Gubca. Danasnji dan moramo proslaviti svečano, v okolnosti svobode, v okolnosti lastne ljudske oblasti.

Preje, v stari Jugoslaviji, so bile proslave borbe Matije Gubca pravrednega pomena, ker so jih vodili samozvani kmečki voditelji. Omejevali so se le na vrhne sloje stare družbe. Ljudstvo pa tem proslavam Matije Gubca ni moglo dati one globoke socialne in revolucionarne vsebine, kakor danes. Pravi značaj spominja na Matijo Gubca in kmečko vstajo, kakršen je živel v našem ljudstvu, je bil stari mladenič našega naroda. Stara gospoda si je lastila monopol, da predstavlja Matija Gubca in njegove tradicije zato, da bi razbijala vrste delovnega ljudstva, da bi razbijala vrste delavcev in kmetov. Njihov določen namen je bil pravičati si Matijo Gubca, da ga prikazuje kot kmečkega voditelja in ga uporabljajo proti delavcem. To je odgovarjalo njihovim interesom, čeprav je to potvarjanje zgodovinskih dejstev. Zgodovinsko dokazano je, da je bil Matija Gubec poražen, da vsa kmečka vstaja 15. stoletja ni mogla uspeti poleg drugih razlogov zato, ker razvoj tedanje družbe se ni bil dosegel primerne stopnje, zlasti, ker takrat se ni bilo delavskega raz-

reda in ker je tedanje meščanstvo izdalo kmete v njihovem boju. Tudi v vsej kasnejši zgodovini kmečkih gibanj imamo zgodovinsko ugotovljene vzroke, da so bila kmečka gibanja brezuspešna, ker so bila izolirana od delavskega. Ista usoda je doletela vsako delavske gibanje, ki je bilo oddvojeno od kmečkega gibanja. Vsaka razdvojenost na posebno delavsko in na posebno kmečko gibanje je šla v korist gospode.

Iz teh dragocenih izkušenj pa so si jugoslovanski narodi na iniciativo Komunistične partije v najkrajših dneh za naš obstoj znali napraviti pravičen zaključek in ta je: da je uspeh borbe zagotovljen le, če gresta delavec in kmet v boj v strnjениh vrstah, z roko v roki. Skupni sovražnik delavcev in kmetov so se na vsi moči trudili, da delovno in kmečko ljudstvo ne bi prišlo do tega spoznanja. Toda spoznanje Komunistične partije in v neizprosnih borbi praktično oživotvorenje tega spoznanja in v najtežjih dneh rodilo svoj sad, prešlo je v meso in kri delavca, kmeta, delovnega ljudstva vseh jugoslovanskih narodov. Na tem spoznanju se je krepila Komunistična partija Jugoslavije in prerastla v stranko vsega delovnega ljudstva. Iz tega spoznanja in te osnove je pod idejnim političnim in vojaškim vodstvom najboljšega sinu naših narodov — maršala Tita — zrasla nerušljiva politična tvorba — Zveza delavcev in kmetov, Osvobodilna fronta, Ljudska fronta narodov Jugoslavije. Samo na tej osnovi je bila mogoča zmagovitost osvobodilne vojne. Samo zveza delavcev s kmeti ustvarja enotnost in trdnost Federativne ljudske republike Jugoslavije. To je osnovno jamstvo lepše bodočnosti vseh naših narodov. Samo v tem trdnem sodelovanju je naša narodna vojska mogla biti zmagovita,

ta, samo v tem trdnem sodelovanju smo mogli uresničiti ogromne politične in gospodarske uspehe na polju naše povojne obnove.

Po zmagi smo prevzeli težko dediščino. Potrebni so nam bili ogromni napor in nam bodo še potrebni, da si zagotovimo eksistenco in boljšo bodočnost. Morali smo se boriti ne le z bremenom pomanjkanja, težave so nam delali tudi neverni Tomaži, ki niso verjeli, da je svobodno ljudstvo sposobno, da si vlada in gospodari samo. Težave so nam delali in jih še skušajo delati oni, ki se ne morejo sprijazniti z današnjo ljudsko oblastjo, ki imajo svojemu ljudstvu nasprotno interese. Toda naši uspehi v gospodarski obnovi, v kateri se položaj delavskih množic vedno zboljšuje, naši uspehi v naglem urejanju naše nove ljudske zakonitosti so argumenti, ki neizprosnijo bijejo v obraz vsem preokrom in napovedovalcem čakanj nečesa tretjega. Naši uspehi bijejo po njih, ki se poslužujejo verskih čustev in ki skušajo ta čustva pretvarjati v slep fanatizem proti narodnim interesom. Če dosedanja dejstva, da je ljudska oblast v krškem prvem letu izvedla agrarno reformo, da so bili odpisani vsi dolгови, ki so moreče vplivali na naše kmete, dejstvo, da je s kolektivnim delom v obnovi in obdelavi naše zemlje država močno prisločila na pomoč s tehničnimi sredstvi, dejstvo, da smo uspeli v kratkem letu konsolidirati in utrditi naš dinar, dejstvo, da so cene življenjskim potrebščinam vsak dan nižje, da je življenjskih potrebščin vsak dan več, za ta dejstva se imamo zahvaliti našim zvestim delavcem in kmetov, našim velikim naporom, ki so jih naši delavci dali v obnovi.

Čeprav mora danes biti vsakemu jasno, da se moramo za te uspehe zahvaliti naši enotnosti pri izvajanju onih nareč, za katere so se naši narodi borili v svoji borbi proti tujim osvajalcem, v izvajanju onih stremiljv kmečkih pantarjev »za staro pravdo«, si kljub temu še vedno drzne pojaviti kak samozvan kmečki voditelj — Dragoljub Jovanović, ki bi rad zasejal nezaujanje in spor med delavci in kmeti in ki se po vsem tem, kar je Sovjetska zveza storila za osvoboditev naših narodov, predvsem jugoslovanskih, drzne klevetati našo največjo zaveznico in prijateljico. Vidi se jasno, da Dragoljub Jovanović ni nekaj specifičnega samo za Srbijo niti za Jugoslavijo. Služne napore delajo reakcionarji krogi po mnogih deželah Evrope in drugod. Razumljivo je, da se vsi še preostali sovražniki doma povezujejo z onimi v inozemstvu, ki jim je nova Jugoslavija trn v peti. To so oni kregi velikih magnatov, katerim so se Jugoslavija, njene prirodne, materialne in delovne sile narodov Jugoslavije izmuznile iz rok in nočijo več garati za njih. Borba s takimi preostalimi sovražniki je neizogibna, če hočemo očuvati naše pridobitve.

Tudi med Slovenci, tudi med Hrvatmi se še najdejo taki, ki jim ni prav današnje stanje, ki skušajo zato sedaj nezadovoljstvo proti naši ljudski oblasti. V zvezi s spominom na Matija Gubca in kmečko vstajo pa je zanimiva ugotovitev, da so ljudje, ki nasprotujejo današnji ljudski oblasti, potomci prav onih sovražnikov Matije Gubca, potomci graščinske in visoke cerkvene gospode, ki se z današnjo stvarnostjo na morejo sprijazniti. V roku naše borbe smo imeli sovražnika istega plemstva, iste cerkvene gospode, ki so v krvi udusili kmečko uporo Matije Gubca.

Oni, pa najsi so to tudi duhovniki, ki hočejo verska čustva ljudstva zlorabljati še naprej, kakor so to delali za časa okupacije z Rupnikom in Rožmanom na čelu, ki hočejo svoj poklic in vero udinjati tam sovražnemu inozemstvu, naj si pripisejo sami sebi, če bo ljudstvo in tisti duhovniki, ki so ostali zvesti svojem narodu, napravilo svoj zaključek in jih izločilo iz svoje sredine.

Danes, ko je dobojevana največja borba, iz katere je ljudstvo izšlo

zmagovito, ko je utrjena oblast delovnega ljudstva, bo ravno ta ljudska oblast v tesnem sodelovanju z vsem ljudstvom neizprosnijo nadaljevalo to borbo proti vsakomur, ki bi skušal okrniti pridobitve naše borbe. Danes more biti nasprotnik samo tisti, ki ima materialne interese drugje, nasprotno ljudstvu. Vsi tisti pa, ki imajo skupne interese, in to predstavlja ogromno večino slovenskega naroda, vseh jugoslovanskih narodov, vztrajajo ob svoji ljudski oblasti, oblasti, ki najbolj odgovarja hotenju in interesom vseh ustvarjalnih plasti, ki omogoča skladno sožitje delavcev, kmetov, obrtnikov in ljudske inteligence. To je demokracija za ves narod, z izjemo ostankov starih zaječalcev in sovražnikov ljudstva.

Naj današnja prireditelj prepriča vsakogar, ki se dvomi v ustvarjalne sile svobodnega ljudstva, ki se dvomi v samega sebe, in silo združenih moči vseh delovnih moči, sklenjenih okrog svoje ljudske oblasti, naj jih prepriča, da potji nazaj ni, da po poti, ki nam jo kažejo iz reakcionarnega inozemstva, ljudstvo Jugoslavije ne bo slo. Naj bo današnja proslava proslava dela, ustvarjanja, manifestacija trdnosti volje ostati v trdni zvezi z delavcem in kmetom, manifestacija vseh jugoslovanskih narodov, manifestacija naše obnove, manifestacija odločne volje graditi skupen dom vseh naših narodov, dom Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Z govorom predsednika vlade Mihe Marinka, je bil zaključen prvi del veličastne proslave.

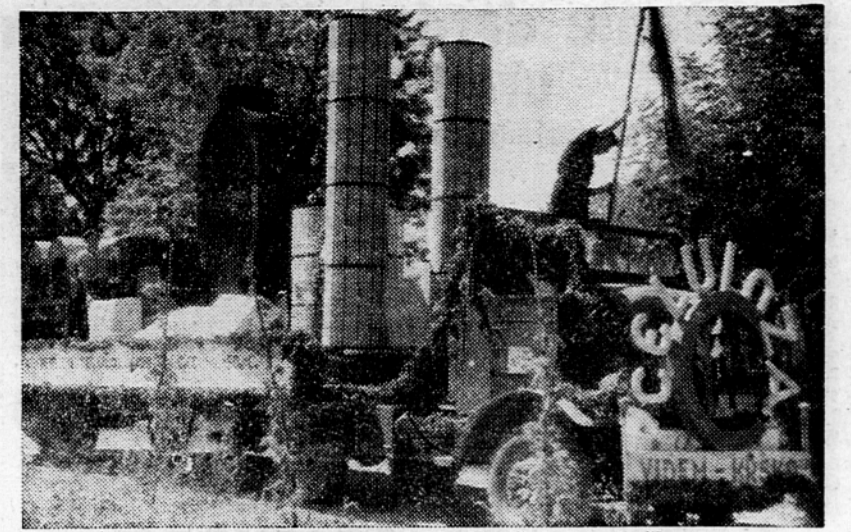
VELIKE KONJSKE DIRKE

Popoldanski del sporeda prosič Matije Gubca so izpolnile velike konjske dirke, ki so privabile na novo zgrajeno dirkališče toliko ljudi, kolikor jih menda na Krškem polju še ni bilo zbranih. Iz bližnjih vasi so bili na proslavi domala vsi prebivalci, po svojih predstavnikih pa so bili zastopani tudi najbolj oddaljeni slovenski kraji. Močne delegacije udeležencev proslave s Hrvaškega so se stapljale s slovenskim ljudstvom na prostoraem travniku okoli dirkališča in v mestu samem. Poznavalci trdijo, da je bilo zbranih okoli 30.000 ljudi. Vsa ta ogromna množica je pozorno zasledovala potek konjskih dirk, na katerih so pomerili svoje sposobnosti izključno konji slovenske reje, ki so v nedeljo znova potrdili dobre lastnosti naših kasačev. Slovenski konjeveji so lahko ponosni na sadove svojega prizadevanja in so na nedeljski prireditvi še bolj utrdili dober sloves, ki ga uživajo v svetu.

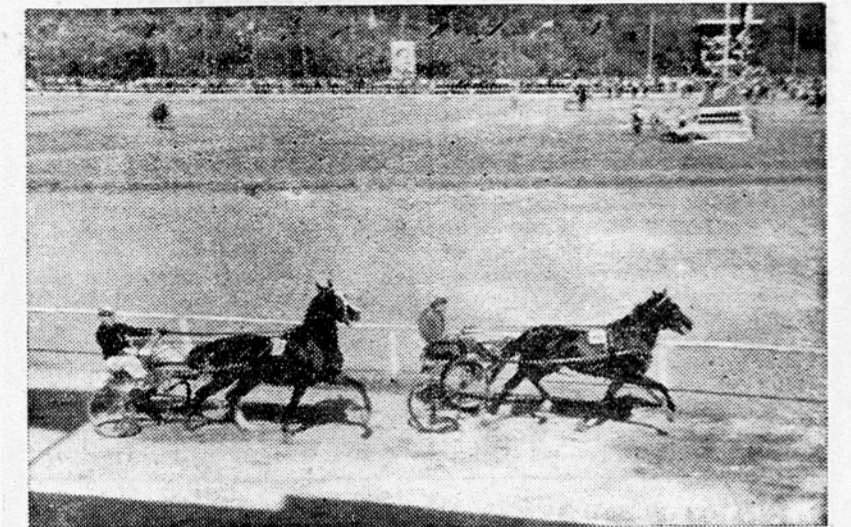
Dirke je priredilo Posávsko dirkalno društvo Krško polje. Organizacija je bila v rokah izkušenih funkcionarjev, zato se je spored hitro odvijal in tekel v redu. Poskrbljeno je bilo tudi za to, da so gledalce po zvočnikih sproti obveščali o poteku dirk. Spored se je po zanimivosti stopnjeval, dokler ni dosegel viška v jugoslovanskem derbyju in z zaključno točko dvovrpne vožnje. Rezultati in uspehi na dirkah so bili naslednji:

I. dirka »Lepša bodočnost« (enovprezna vožnja za dveletne jugoslovanske konje; proga 1500 m): 1. Bojko, posestnik in vozač Pole Darko, v času 3 minut (kilometrski čas 1.50), 2. Jelko, posestnik Dregarič Jože 3.06 (1.54), 3. Vojsko, posestnik in vozač Arsa Atanacković, 4. Dragotin, posestnik in vozač Južnič Karel.

II. dirka »Slava Matiji Gubcu« (enovprezna vožnja za 3 do 12 letne konje; proga 1600 m; 1. heat): 1. Olko, posestnik in vozač Križanec Hubert, v času 2.38 (1:29.8), 2. Felza, posestnik in vozač Novak Franc, 2.40 (1.31), 3. Ederl, posestnik in vozač Marinšek Ivan, 2.45 (1:33.8), 4. Neven, posestnik in vozač Kodela Franc, 2.48 (1.43). V drugem heatu je bil vrstni red konj naslednji: 1. Olko

S parade dela na proslavi Matije Gubca v Krškem. Voz tovarne celuloze v sprevodu

Prizor s konjskih dirk na proslavi Matije Gubca

2.34 (1:27.5), 2. Felza 2.35 (1:36.9), 3. Ederl 2.45 (1:33.8), 4. Neven 2.46 (1:42). V dirki »Slava Matiji Gubcu« je torej zmagal Olko.

III. dirka »Ilija Gregorič« (enovprezna vožnja za triletno jugoslovanske konje; proga 2000 m): 1. Sabinka, posestnik Šumak Mirko, vozač Šumak Miran, 3.43 (1.51), 2. Borec, posestnik Lipej Ivan, vozač Hafner Drago, 3.45 (1.52), 3. Zlatna, posestnik in vozač Vavpotič Joško, 3.49 (1.52), 4. Slavina, posestnik in vozač Jureš Franc, 3.53 (1.59).

IV. dirka »Jugoslovanski derby« (enovprezna vožnja za štiriletno jugoslovanske konje, vpisane v derby; proga 3000 m): 1. Danida, posestnik Spindler Martin, vozač Novak Jože, 5.52 (1.46), 2. Levica, posestnik Krajer Jože, vozač Lipej Ivan, 5.56 (1.47), 3. Preja, posestnik in vozač Slavič Janko, 6.00 (1.49), 4. Eguna, posestnik Skuhala Franc, vozač Skuhala Mirko, 6.04 (1.50), 5. Mikajlo, posestnik Tomič Milan 6.10 (1.52). Po tej točki je v imenu sekretariata Centrale kasaških društev Jugoslavije Julče Novak čestital zmagovalcu in z jednatimi besedami poudaril pomen in uspehe slovenske konjereje.

V. dirka »Za staro pravdo« (enovprezna vožnja za 3 do 12 letne jugoslovanske konje, ki še niso dosegli časa 1.45 na 1 km; proga 2400 m): 1. Slavina, posestnik in vozač Vavpotič Joško, 4.04 (1.40), 2. Saker, posestnik Habjan Vinko, vozač Križanec Hubert, 4.07 (1.39), 3. Križanec, posestnik in vozač Pečnik Fero, 4.10 (1.44), 4. Ružica, posestnik Haraminčič Josip, vozač Fantoni Tugomer, 4.43 (1.56), 5. Lady, posestnik Fantoni Tugomer, 4.45 (1.58), 6. Cvetko, posestnik in vozač Pukelj Konrad.

VI. dirka »Zmaga ljudstva« (handikap-vožnja za 3 letne in starejše konje posestnikov iz novomeškega okrožja; proga 2400 m): 1. Miška, posestnik Lindič Jože 6.24 (2.42), 2. Gidran, posestnik in vozač Turk Jože, 6.30, 3. Eda, posestnik in vozač Turk Ivan, Ceki posestnika Bakšeta Janeza, ki je prišla druga na cilj, je bila diskvalificirana.

Obtoženi so izbrali za svoje zagovornike odvetnike Ica Jožeta, dr. Grcmšna Vladimirja, Josipa Cobala in dr. Lekarja Franca, ki pa so sodišču odbili obrambo, na kar je sodišče postavilo iste po službeni dolžnosti. Odsotna čtoženca zastopata odvetnika dr. Vrtičnik Lojze in dr. Moizer Anton.

Razprava se bo pričela v sredo 21. t. m. ob 9. zjutraj na Taboru. Razprava se bo prenašala po radiju.

Proga Brčko—Banovići — nova gospodarska zmaga!

tedaj lahko ocenjujemo današnje stanje kot lep uspeh in napredek. V današnji Poljski je 21.000 osnovnih šol s 62.000 učitelji. Junija lani je bilo 620 srednjih šol in 6300 profesorjev, zdaj je že 755 srednjih šol in 11.900 profesorjev. Junija lani je obiskovalo srednje šole 145.000 dijakov, danes jih je že 225.000 v razmerju s prebivalstvom ima Poljska danes 30% več srednješolcev kakor pred vojno. Učiteljska vzgajajo okrog 10.000 dijakov in odraslih. To število bo v nekoliko letih ustrezalo potrebam poljskega šolstva.

Visoke šole demokratične Poljske

Na sedanjem ozemlju Poljske so bila pred vojno vseučilišča v Varšavi, Krakovu in Poznanju ter katoliško vseučilišče v Lublinu. Spričo pokončane poljske inteligence in priroč potrebe po novih demokratičnih delovnih kadrih z višjo izobrazbo je Poljska kljub ruševinam in velikim gospodarskim težavam ustanovila štiri nova vseučilišča: državljansko univerzo v Lublinu ter vseučilišča v Lodzu, Torunju in v Wrocławu. Razen tega sta zrasli novi politehnik v Katowicah in Gdansk. Današnja Poljska ima skupno 28 višjih šol z 1500 katedrami in 56.000 študenti.

Izdatki za kulturne namene rastejo v visoke številke. Medtem ko so v prvem četrtletju 1945 znašali 10 milijonov zlotov, so v prvem četrtletju letošnjega leta dosegli že 53.000.000 zlotov. Razen tega določa poseben sklad ljudske kulture pri predsedništvu vlade podporo za 1000

Ob pričetku sodne razprave proti Leonu Rupniku in sokrivcem

Ljubljana, 19. avgusta

Tanjug je bil obveščen, da bo narodnim izdajalcem in vojnim zločincem Rupniku in ostlim sodilo Vojaško sodišče IV. armije.

Predsednik senata, ki bo sodil obtožencem, je kapetan dr. Heli Modic, prisodnik podpolkovnik Milan Lah in major Grcar Alež, nademestni sodnik pa kapetan Bračič Avgust.

Obtožbo bo zastopal zastopnik vojaškega tožilca Jugoslovanske armade kapetan Vjeda Marjan ter vojaški tožilec IV. armije kapetan dr. Damjan Viktor.

Obtoženi so izbrali za svoje zagovornike odvetnike Ica Jožeta, dr. Grcmšna Vladimirja, Josipa Cobala in dr. Lekarja Franca, ki pa so sodišču odbili obrambo, na kar je sodišče postavilo iste po službeni dolžnosti. Odsotna čtoženca zastopata odvetnika dr. Vrtičnik Lojze in dr. Moizer Anton.

Razprava se bo pričela v sredo 21. t. m. ob 9. zjutraj na Taboru. Razprava se bo prenašala po radiju.

KULTURNI PREGLED

Kulturno življenje nove Poljske

I. Prvega septembra bo minilo sedem let, odkar je nemški nacizem začel svoj pohod proti vzhodu. S tradicionalnim mickievčkim geslom borbe za »svobodo vašo in našo« se je vrglo poljsko ljudstvo v borbo proti navalu tujega nasilja in v strašni šestletni okupaciji ni klonilo. Poljska, ki je skupno s Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo ustvarila močan splošno narodni, množični, nezlomljivi partizanski pokret in si za čeno največjih žrtve priborila svobodo ter dostojno mesto v mednarodnem svetu, hiti danes obnovljati vse svoje življenje.

Prerajena demokratična Poljska, ki šteje danes nad 21 milijonov prebivalcev, je v narodnostnem pogledu ena najbolj strnjениh držav v Evropi, saj prebiva v njej okrog 95% Poljakov. Dobila je nove meje. Tesno se je povezala s svojo veliko zaščitnico Sovjetsko zvezo, prav tako pa tudi z Jugoslavijo, s katero je letos v marcu podpisala prijateljsko pogodbo in konvencijo o kulturnem sodelovanju. Na Poljskem kakor v Jugoslaviji so zdaj v razvoju kulturna društva, ki bodo gojila stike med obema naprednima slovenskima republikama. Društvo Jugoslavija—Poljska in Poljski urad za informacije v Beogradu sta nedavno izdala brošuro »Savremena demokratska Poljska«, ki jo je sestavil dr. Marijan Jakóbiec. Brošu-

runj, da ne govorimo o Krakovu in Poznanju, katerih kulturni pomena v življenju Poljske je po vojni le še narasel.

Tretja značilnost poljske kulture po vojni je njena izredna žilavost. Ljudska volja, ki jo je dušila nemška okupacija, silil zdaj na dan. Nadaljni značilni pojav je izrazit letki k oblikovanju kulturnega življenja v okviru strokovnih organizacij. Tu nekoliko številka s konca leta 1945. Sindikat poljskih književnikov je štel 372 članov, sindikat poljskih upodabljalčevih umetnikov 1300 članov, združenje arhitektov 600, sindikat gledaliških igralcev 840, združenje poljskih skladateljev 43 in sindikat glasbenikov 8017 članov.

Soistvo demokratične Poljske se je organiziralo že v vojnem času. Nemci, ki so vedeli, kolikšnega pomena je prosveta za poljski narod, so ukinili ne samo vseučilišča, temveč tudi gimnazije. Ostale so samo ljudske in strokovne šole, ki so v najboljšem primeru lahko vzgojile kvalificirane delavce in obrtnike. Iz učnih načrtov so vrgli vse, kar bi bilo moglo otroka poučiti o Poljski, o njenem zemljepisju, zgodovini in kulturi. Število učnih ur poljskega jezika je bilo zmanjšano.

Poljaki so se znali braniti pred duhovnim uničenjem. Ustavili so močno mrežo skrivnega šolstva: od osnovnih šol preko srednjih do vseučilišč. To skrivno šolstvo je zbiralo več desetstisočev poljske mladine. Na skrivnih vseučiliščih so predavali pravne, gospodarske in filozofske vede, pa celo tudi medicino in

tehniko. V skrivnih srednjih šolah, ki so jih organizirali po mestih in vases, so mladino vestno poučevali in jo temeljito pripravljali za študij po vojni. Za skrivno šolstvo je morala Poljska žrtvovati več tisoč žrtve. Ko sta Rdeča armada in poljska vojska osvobodili Poljsko, se šolstvo ni šele rodilo, marveč je samostalno postalo javno.

Temeljne šolske reforme so bile ustvarjene na prosvetnem kongresu v Lodzu v maju 1945. Kongres je maglasi kot poglavitno nalogo: osemletno osnovno šolo, obvezno za vse, povezano z otroškimi vrtci, nato pa srednjo šolo za splošno izobrazbo ali pa za posamezne stroke. Na srednje šole se opira višje šolstvo vseučiliškega ali vseučiliškega značaja. Na kongresu so soglasno sklenili: šola mora biti splošna, enotna, brezplačna in javna, ker samo takšna je demokratična in vsakomur pristopna.

Čeprav je reforma določena za daljšo dobo in je izrazito odvisna od gospodarske plati — vprašanje šolskih zgradb, šolskih pomagali, učiteljskih kadrov, stipendijev in podobnega — je vendar rodila. že lepe uspehe. Pred sedmimi leti v poljskih šolah ni bilo prostora za več ko milijon otrok. Od 3.5 milijona šoloobveznih otrok jih danes že 3.200.000 obiskuje šolo in je torej izven šol še 300.000 otrok. Ako upoštevamo izredne težave po vojni, s katerimi se mora boriti nova Poljska, in če vemo, da je še lani v juniju obiskovalo šolo komaj 2.5 milijona otrok,

ljudi, ki so zaslužni za znanost, kulturo in umetnost. Ta sklad razpolaga mesečno z več milijoni zlotov. Poljska akademija znanosti v Krakovu razvija kot vodilna znanstvena ustanova poljskega naroda živahno delavnost v novih, demokratičnih razmerah. Njeni odseki in komisije so imeli samo v preteklem letu 59 sej. Prvič v zgodovini Akademije sta bila iz njenega imenika zbrisana dva člana, ki sta se v času domovinske vojne pregrešila z izdajstvom nad poljskim narodom.

(Dalje.)

Slovenski avtorji v srbskih in hrvatskih prevodih

K članku, ki smo ga objavili pod tem naslovom 2. t. m., dodajamo še tole: Državni izdavaški zavod je izdal Cankarjeve drame, založba Prosveta pa njegovo novelo »Hlapec Jernej in njegova pravica«. V septembru izide pri Kulturi Miška Kranjca roman »Povest o dobrih ljudeh«. Malo kasneje izide izločan Prežihova »Jamnica«. Miška Kranjca »Predmestje sploh ne bo izšlo v shr. prevodu, pač pa izide njegov roman »Os življenjak, ki se že prevaja. Mesto »Samorastnikove Prežihovega, ki so trd oreh za prevajalca (to je jezikovno najtežja njegova knjiga), bodo prevedli eno izmed ostalih njegovih del.

Vprašanje dardanelskih morskih ožin se mora urediti na pameten način

Načela, ki so pojasnjena v sovjetski noti turški vladi, odgovarjajo koristnim črnomoorskim državam

Moskva, 18. avg. - Zvestija «so objavila naslednji članek o črnomoških ožinah:

Sovjetska nota turški vladi z dne 8. avgusta je postavila na dnevni red dovolj zrelo vprašanje — revizijo pogodb v Montreuxu, ki je brez dvoma zastarela in je zato potrebno vzpostaviti nov režim za morske ožine.

Ni brez pomena omeniti, da je na konferenci v Montreuxu angleška diplomacija predlagala, naj postane Črna morje odprto mednarodno morje. Čeprav to stališče britanske in japonske diplomacije v Montreuxu ni bilo sprejeto, vendar ni ostalo brez vpliva na sklenitev pogodb, posebej ker je angleški predlog podpirala Turčija. Rezultat je bil, da v pogodbi, ki je bila sklenjena v Montreuxu, niso bili zagotovljeni interesi črnomoških držav.

Čuvanje morskih ožin v miru in vojni je bilo popolnoma poverjeno Turčiji. Turška vlada je bila proglašena za popolnega in edinega gospodarja morskih ožin. Dogodki so pokazali, da ni sposobna izvesti obveznosti in zagotoviti točno izvajanje pogodb.

V sovjetski noti 8. avgusta so navedeni primeri nemotnega prehoda nemških in italijanskih vojnih in pomorskih vojnih ladij med julijem 1941 in julijem 1944 skozi morske ožine. Pogodba o morskih ožinah ni ovirala sovražnih držav pri izkori-

ščanju morskih ožin med vojno proti Sovjetski zvezi in drugim zavezniki državam, za kar mora odgovarjati turška vlada.

Vprašanje črnomoških ožin je bilo spreženo na krimski konferenci. Berlinska konferenca je v svojih sklepih poudarila nujno potrebo revizije pogodb v Montreuxu. Teda so se tri države sporazumele, da bo vprašanje revizije pogodb v Montreuxu predmet neposrednih pogajanj vsake izmed teh držav s turško vlado.

V skladu s sklepi berlinske konference se je Sovjetska zveza obrnila do Turčije v predlogu, naj se vzpostavi nov režim za črnomoške ožine. Sovjetska vlada predlaga, da naj bodo morske ožine stalno odprte za prehod trgovskih ladij kakor tudi za prehod vojnih ladij črnomoških držav. Ne dovoljuje pa prehod vojnim ladijam črnomoških držav skozi morske ožine razen v posebnih primerih.

Sovjetska vlada predlaga v noti, ki jo je poslala turški vladi, da naj Turčija in Sovjetska zveza kot državi, ki sta najbolj zainteresirani in sposobni zagotoviti svobodno trgovinsko plovbo, organizirata s skupnimi sredstvi obrambo morskih ožin.

Načela, ki so razložena v sovjetski noti, odgovarjajo interesom črnomoških držav in ta načela se morajo uresničiti.

Moskva, 18. avg. (Tass) - Pravač piše v svojem mednarodnem pregledu:

ZSovjetska nota, ki je bila izročena Turčiji je napravila močan vtis in izzvala številne komentarje v vseh deželah. Temu se ne smemo čuditi. Spreženo je vprašanje, ki je velikega pomena za uditve mednarodne varnosti. Pristajati trajnega miru so zainteresirani na tem, da se vprašanje morskih ožin uredi na pameten način.

Osnovno načelo sovjetskega predloga je v tem, da črnomoške države vzpostavijo nov režim za morske ožine. Pravičnost in upravičenost tega predloga sta očita. Glede črnomoških ožin morajo biti sprejeta ista načela, kakor glede Sueškega ali Panamskega prekopa: ki so neprimerno večjega pomena za mednarodno morskoplovbo kot Dardanele, ki so interesna sfera samo črnomoških držav.

Izkušnja v vojni je pokazala, da odgovornost, ki jo nosi sama Turčija za obrambo morskih ožin, ne jamči varnosti. Zato je predlog sovjetske vlade, naj Turčija in Sovjetska zveza s skupnimi sredstvi organizirata obrambo morskih ožin, pameten in primeren. Ta predlog bodo nedvomno podprle vse tiste črnomoške države, ki so zainteresirane na vzdrževanju miru v tem delu Evrope. Če v bodoče ne bo samo Turčija odgovarjala za obrambo morskih ožin, jih napadalci čisto gotovo ne bodo več izkoriščali za uresničevanje svojih ciljev.

Primer Dragoljuba Jovanovića

Izpadi Dragoljuba Jovanovića proti naši ljudski oblasti so nam lahko primer in nauk. Prvič so nam lahko primer za to, koga se poslušuje domača in inozemska reakcija kot glasnika svojega divjega sovraštva do nove Jugoslavije. Drugič so nam primer za to, katere osnove naše ljudske oblasti so vsem tem, ki hočejo ovirati našo pot, trn v peti. In tretjič so pokazali primer hitrega in jasnega odgovora delovnega ljudstva.

Nastop Dragoljuba Jovanovića ni slučaj, kot tudi ni slučaj njegov izpad prav v sedanjem trenutku. Pred njim so bili drugi, ki so prevzeli dolžnost onemogočiti naš razvoj.

Poskušali so z vsemi sredstvi, od terorističnih napadov do dokazovanja, da je ljudstvo nesposobno za izvrševanje oblasti, od paroli povratka na staro do pogrevanja vseh gesel, ki jih poznamo iz Goebbelsove propagande. Toda danes so Mihajlović, Grol, Subašić že figure preteklosti.

Veliki uspehi na vseh področjih, doseženi v korist delovnega ljudstva, so plod globokih sprememb v ekonomski in politični strukturi naše države. Vse širši je ustvarjalni elan ljudstva združenega v Ljudski fronti, vedno polnejše je sodelovanje množic pri oblasti. Zaustaviti ali vsaj z vsemi silami zavreti ta ustvarjalni polet, to nalogo je prevzel bivši »levičar« Dragoljub Jovanović. Izpadel je v trenutku, ko je moral svojim zunanjim gospodarjem, ki nastopajo proti našim interesom na mednarodnem pozorišču, dati vsaj še tako droben »dokaz«, da ni enotnosti in zahtev naših narodov, da naša delegacija v Parizu ne nastopa kot glasnik enotnega ljudstva.

Dragoljub Jovanović, doslej rezervirani domači in mednarodni reakcije, pa ni stopil iz rezerve samo zato, ker je bil za svoje gospodarje — po razkrinkanju svojih predhodnikov — najbolj primeren. Ne. Dragoljub Jovanović je moral izstopiti tudi še zato, ker mu naš notranji razvoj sam ni več dopuščal dvoličnosti, s katero je doslej skušal skrivati svojo prihuljeno sebičnost.

Svojičas, v obdobju stare Jugoslavije, je Dragoljub Jovanović nastopal kot levčar. Nastopal je kot zagovornik siromašnih kmetov, demagoško izražal njihove zahteve, da bi jih odvrgli od dosledne poti borbe v tesni zvezi z delavci in da bi jih peljal na pot kompromisov z vaški. Mi izkoriščevalci.

Toda leta okupacije ni beda ljudstva so odkrila vse. Večina volčevce Dragoljuba Jovanovića in mnogi predstavniki Ljudske kmečke stranke, ki jo je vodil Dragoljub Jovanović, so aktivno sodelovali v narodni osvobodilni borbi. Dragoljub Jovanović se je skrival pod varstvo šefa nedičevske specialne policije in Gestapovskega agenta Dragija Jovanovića. Iz svojega skrivališča je, kot je pokazal proces proti izdajalcu Mihajloviću, služil njegovim ciljem in od tu je intriniral proti narodno osvobodilnemu pokretu.

Ob osvoboditvi je bila večina predstavnikov in članov Ljudske kmečke stranke že trdo povezana v ljudski fronti. Da bi nadaljeval svojo dvojni vlogi, se jim je hinavsko pridružil tudi Dragoljub Jovanović. Na seji glavnega odbora Ljudske kmečke stranke, ki je kot celota del Ljudske fronte, je bil izvoljen za generalnega sekretarja. Tako je v kratkih obrisih pot človeka, ki ga je reakcija poslala kot svojo rezervo, da bi onemogočil nadaljnji razvoj naše države.

Dragoljub Jovanović ni nastopal, kot njegovi predhodniki iz prve garniture, očito proti ljudski oblasti in za povratek na staro. Napadel je tiste glavne pridobitve naše borbe, ki reakcija najbolj bodejo, tiste temelje, brez katerih bi se sesula vsa veličastna zgradba naše nove domovine. Zall je naša čuvstva do velikega zaveznika Sovjetske zveze, razbijati je poskušal zvezo kmetov in delavcev, cepiti je hotel sovinitizem med narode Jugoslavije.

Klevetati je Sovjetsko zvezo, da se vmešava v notranjo politiko naše države, ko je s skupščinske tribune aprilnal na Sovjetsko zvezo, naj ne pomaga v državi eni, ampak vsem strankam. Pomoč našim deželam v dobi vojne in v povojnih težkočah imenuje Dragoljub Jovanović pomoč eni partiji. Jasno, da gre pri tem za kampanjo proti Komunistični partiji in za najobčajnejšo fašistično kleveto proti Sovjetski zvezi. Istovčasno z napadom na Sovjetsko zvezo pa trdi Dragoljub Jovanović, da je enostranska politika naše vlade krivna, da nam dosežani vojni zavezniki ne pomagajo v vprašanju Trsta in Julijske krajine. Torej je odgovor Dragoljuba Jovanovića na vsesplošno pomoč, ki nam jo nudi Sovjetska zveza, napad na to našo zaveznico; politiko, ki jo proti pravičnim zahtevam naših narodov in naše vlade, vodi on, ki so na odgovornih položajih v raznih zavezniki državah pa opravljajo z enostranstvo politike naše države. Taka nesramna kleveta nam bo razumljiva, če vemo, da je Dragoljub Jovanović v skriptah, ki jih je izdal kot noncarni profesor na univerzi, opravičeval okupatorske ukrepe, ki so služili za izkopanje naše dežele s trditvijo: »da je okupacija prinesla kot pozitivne politične ukrepe: obvezno obdelovanje polj, obvezno delovno službo, pretvarjanje podjetij v vojna...« Gre torej kratka zato, da se je Dragoljub Jovanović izjasnil za vse one, ki so ali skušajo škodovati našim narodom, proti vsem, ki nam nudijo svojo nesebično pomoč.

Razprava o načrtu Zakona o drugih je dala Dragoljub Jovanoviću povod, da je s skupščinske tribune napadel zvezo delavcev in

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Primer Dragoljuba Jovanovića

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Priznanje inozemskim mladinskim brigadam

Hrvatom, da so sovinita, Makedoncem, da so drobnitčarji.

Takšno je torej stališče Dragoljuba Jovanovića v osrednjih vprašanjih naše državne izgradnje. Če ne pomoč, ki jo Dragoljub Jovanović nudi domači in tuji reakciji. Vsakakor so delodajalci Dragoljuba Jovanovića računali na to, da se bo Jovanoviću posrečilo pritegniti na svojo linijo: tudi še vsaj večji del Ljudske kmečke stranke, da no dobijo vsaj delno podporo v neki parlamentarni frakciji in končno, da bo njegovo neznanstveno politično demagogijo podpiral vsaj del univerze. Toda 428 delegatov kongresa in 117 članov Glavnega odbora Ljudske kmečke stranke je na svojem kongresu obsodilo in izključilo Dragoljuba Jovanovića iz Ljudske kmečke stranke in manifestiralo enotnost Ljudsko fronto Jugoslavije. Ljudsko skupščina Srbije mu je na pisno zahtevo večine volilcev odvzela poslanski mandat. In univerzitetni senat beogradske univerze ga je zaradi neznanstvenih in protiljudskih izstopov izločil iz univerze.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Razbijaški poskusi Dragoljuba Jovanovića so imeli za posledico novo manifestacijo hvalozvočnosti jugoslovanskih narodov Sovjetski zvezi, povpoudarek trdnosti zveze kmetov in delavcev in potrditev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Z Dragoljubom Jovanovićem pa je ostala samo peščica reakcionarjev, ki si ga je izbrala za svojega predstavnika.

Nova slovaška vlada zaprisežena

Praga, 18. avg. Predvečerajšnjim je novoizvoljeni Svet zaupnikov Slovaške položil prisego pred predsednikom českoslovaške vlade Gottwaldom. Po prisegi je predsednik vlade pozdravil zaupnike z govorom. Ki je v njem poudaril pomen njihove misije in dvostranske odgovornosti. Po eni strani so zaupniki odgovorni za svoje delo slovaškemu narodu, po drugi strani pa republiko in njeni vladi, v kateri je Slovaška zastopana z odgovarjajočim številom zastopnikov. Na ta način predstavljata vlada in Svet zaupnikov uresničevanje načela enakopravnosti Čehov in Slovačkov.

V nadaljevanju svojega govora je predsednik Gottwald izrazil željo, da bi med vlado in zaupniki prišlo do čim tesnejšega sodelovanja v okviru enotne in nedeljive Českoslovaške republike.

Enotnost in sodelovanje sta nujna temelja, ker je od njih odvisna izvedba velikega programa za izgradnjo, ki ga je narodna ustavodajna skupščina sprejela soglasno in posveča glavno pazljivost gospodarski ob-

novi. Českoslovaške. Ko je poudaril, da je politična sestava zaupnikov nekoliko drugačna od politične sestave vlade, je predsednik Gottwald izjavil, da odgovarjajo vladni načrti tako eni, kakor drugi. Predsednik Gottwald je končno izjavil, da bo v najkrajšem času predloženo ustavodajni skupščini predlog o nastavi, ki bo uzakonil vse pridobitve slovaške narodne vstaje.

V imenu Sveta zaupnikov Slovaške je predsednik dr. Hušak obljubil, da bodo zaupniki povečali avtoriteto države in njenih organov ter delali v duhu bratstva ter enotnosti českega in slovaškega naroda.

Svetovni študentski kongres v Pragi

Praga, 18. avg. (CTK) V Pragi je bil odprt svetovni študentski kongres. Zastopane so delegacije 50 dežel. Otvorili kongresa so prisostvovali med drugim: predsednik českoslovaške vlade Klement Gottwald, člani vlade, predsednik praške občine Václav Vacek in drugi uradni predstavniki.

Ob koncu svojega govora je Kotov izjavil, da se je Bolgarska delavska partija (komunistov), zvesta svojim načelom in volji svojega naroda, udeležila v borbi za svobodo. Partija bo tudi sedaj skupno s svojimi zavezniki iz Domovinske fronte zastavila vse svoje sile za odstranitev monarhije in vzpostavitev republike.

Sekretar bolgarske kmečke zveze dr. Mihail Genovski je izjavil, da kmečka zveza trdno stoji na pozicijah Domovinske fronte.

Po govorih zastopnikov bolgarske socialdemokratske stranke in radikalne stranke, ki so poudarjali prednost svojih strank republiko, so na zborovanju sprejeli resolucijo, ki v njej prebivalci Sofije obljubljajo, da bodo 8. septembra soglasno glasovali za ljudsko republiko in tako enkrat za vselej osvobodili bolgarski narod težkega bremena protiljudske koberške dinastije.

Ob koncu svojega govora je Kotov izjavil, da se je Bolgarska delavska partija (komunistov), zvesta svojim načelom in volji svojega naroda, udeležila v borbi za svobodo. Partija bo tudi sedaj skupno s svojimi zavezniki iz Domovinske fronte zastavila vse svoje sile za odstranitev monarhije in vzpostavitev republike.

Sekretar bolgarske kmečke zveze dr. Mihail Genovski je izjavil, da kmečka zveza trdno stoji na pozicijah Domovinske fronte.

Po govorih zastopnikov bolgarske socialdemokratske stranke in radikalne stranke, ki so poudarjali prednost svojih strank republiko, so na zborovanju sprejeli resolucijo, ki v njej prebivalci Sofije obljubljajo, da bodo 8. septembra soglasno glasovali za ljudsko republiko in tako enkrat za vselej osvobodili bolgarski narod težkega bremena protiljudske koberške dinastije.

Monarhistična vlada v Grčiji pripravlja potvorbo plebiscita

Atene, 18. avg. (Tass). Vodja narodne republikanske stranke Kafandaris je dal za javnost obširno izjavo, ki v njej poudarja, da se grška vlada pripravlja, da ponovno plebiscit iz l. 1935. Plebiscit ni mogoče izvesti pravilno, če so volilni imeniki ponarejeni in je državni aparat v rokah monarhistov. Zakon o iščenju vsaj kot Demoklejev meč nad glavami državnih uslužbencev, a zakon o izrednih »krepih« služi za preganjanje republikancev.

9 protifašistov ustreljenih

Atene, 18. avg. (Reuters). Oblasti so ustrelile v mestu Kikisji v srednjem delu Egejske Makedonije 9 oseb. Ustreljeni so bili znani borci proti fašizmu.

Hudi spopadi med policijo in muslimani v Kalkuti

Kalkuta, 18. avg. (AFP) V petek, ob proslavi »Dneva direktne akcije« je prišlo v Kalkuti do težkih spopadov med policijo in muslimani. Velike množice muslimanskih demonstrantov so se kretale po glavnih ulicah. Takoj zjutraj je bil ustavljen ves promet in proglašena splošna stavka. Civilne oblasti so bile prisiljene prositi za pomoč vojsko. Pri spopadih med policijo in demonstranti je bilo 200 ubitih, ranjenih pa

Dan direktne akcije je bil tudi v drugih muslimanskih provincah v znamenju velikih demonstracij in popolne ustavitve dela ter celotnega prometa. V Lahori je bilo zborovanje, ki se ga je udeležilo 100.000 muslimanov.

V nekaterih predelih severne Indije je proglašena splošna stavka. V vsej provinci Bengalski so bili večer zaprti vsi uradi in so »Dan direktne akcije« proglasili za praznik.

New Delhi, 18. avg. (AFP) Kalkuta je popolnoma odrezana od ostalega sveta, ter je uklenjen ves vzorni promet, kakor tudi letalska služba. Po najnovjših vestih znaša število žrtev v pretekli noči 270 mrtvih in okoli 2000 ranjenih. Policija je večkrat uporabila orožje in plinske bombe za soljenje.

Varnostni svet

New York, 18. avg. Varnostni svet organizacije Združenih narodov je razpravljal snovi na tajni seji o načrtu letnega poročila, ki ga bo poslal Generalni skupščini. Poročilo bo objavljeno, čim ga bodo prejle vse države — članice organizacije Združenih narodov.

Francija proti zmanjšanju pošiljk rurskega premoaga

Pariz, 18. avg. (AFP) Georges Cognot piše v zvezi s pošiljkami rurskega premoaga v »Humanité«: »Gotovo je, da se Velika Britanija bori z resnimi težavami. Kar pa nam najbolj vznemirja, je dejstvo, da nam kratijo rurski premoag, čeprav smo bili žrtve nemškega napada, dočim so ga poslali v rajh od 30. junija 13.300.000 ton. Na to politiko naš narod ne more pristati, saj bi ga dovedla do samomora. Odgovorni krogi naj nikar ne računajo na pomoč Francije, če želijo črtati reparacije.«

Visoko odlikovanje kosovskega patriarha

Moskva, 18. avg. (Tass) Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je izdal ukaz o odlikovanju patriarha Moskve in vse Rusije Aleksaja z redom Rdeče zastave dela za zasluge pri organiziranju rodoljubnega dela v veliki domovinski vojni.

Proces proti 22 članom organizacije VMRO

Sofija, 18. avg. Danes zjutraj se je pričel pred sodiščem v Sofiji proces proti aretiranim članom tajne makedonske teroristične organizacije VMRO — krija Vanče Mihajlova. Na zatažni klopi je 22 obtožencev.

Prva obletnica indonezijske republike

Haag, 18. avg. (Tass) Po poročilih iz Indonezije so široki sloji prebivalstva svečano proslavili na vseh otokih prvo obletnico proglastitve republike.

Po velikih mestih na Javi so bile manifestacije in mitingi z geslom: »Vsi v obrambo republike! Krepite enotnost Indonezije!«

Agencija Antara poroča, da je indonezijska republikanska vlada dobila iz raznih držav pozdravne brzojavke.

Haag, 18. avg. (Tass) Po vesteh iz Indonezije se nadaljuje spopadi med anglo-holandskimi četami in Indoneziji.

NAŠE GOSPODARSTVO

Pomen novih predpisov o registraciji državnih gospodarskih podjetij

Splošni zakon o državnih gospodarskih podjetjih določa, da pridobi državno gospodarsko podjetje lastno pravno osebo in pravico poslovanja z vpisom v register državnih gospodarskih podjetij.

Pravilnik o registraciji državnih gospodarskih podjetij

Na podlagi 17. člena splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih je zvezeni finančni minister sedaj predpisal še pravilnik o registriranju državnih gospodarskih podjetij (zvezni Uradni list 16. t. m.).

Po novem zakonu vodi register državnih podjetij občne državnega pomena zvezno finančno ministrstvo, register državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena republiško finančno ministrstvo, register državnih podjetij lokalnega pomena pa finančni oddelek okrožnega izvršilnega ljudskega odbora.

Register državnih gospodarskih podjetij vodi v zveznem finančnem ministrtvu oddelek za finansiranje gospodarstva, v republiških ministrstvih pa vodijo register odelki za finansiranje gospodarstva.

Z zakonom je bila ukinjena dosedanja praksa registracije pri sodišču, ker so državno gospodarska podjetja gospodarski organi države, ki so tako glede proizvodnje kakor tudi glede finančnega poslovanja tesno povezani z državnim gospodarstvom.

Povečajmo domačo potrošnjo in predelavo sadja

Letos računamo, kljub raznim nezagodam (slana, toča, sadne bolezni in škodljivci), da bomo imeli 6000 do 7000 vagonov sadja na razpolago.

Med važnimi nalagami za rešitev tega vprašanja je serviranje svežega sadja v gostinskih obratih. Tu prihajajo v poštev predvsem gostilne, restavracije in hoteli, zdravilišča in letovišča.

Druge naloga je: Organizacija sadnih tržišč. Vsa večja mesta in trgovišča morajo imeti urejene tržnice s posebnimi lošaji, kjer bi se nudilo sadje potrošnikom v prvovrstni kakovosti.

ti, podjetja, ki so se spojila pa izbrisati. Če se podjetja združijo v podjetniške skupine ali podjetja pod skupno upravo, se mora tudi ta sprememba prijaviti zaradi registracije.

Nadaljnje določbe pravilnika se nanašajo na tehnično vodstvo registrara. Organi, ki vodijo registracijo morajo imeti poleg registra še imenik in zbirko listin, ki morajo biti vedno v ažurnem stanju.

V smislu 6. člena pravilnika za izvajanje zakona o takсах so vse vloge in odločbe po tem pravilniku proste taks. Podjetja, ki so bila doslej registrirana v trgovinskem registru, se na podlagi potrdila o novi registraciji izbirajo iz trgovinskega registra.

Da se olajša reorganizacija državnih podjetij in s. to reorganizacije zvezni finančni minister izdal se odredbo, po kateri ni treba plačati po staremu zakonu o takсах (tar. st. 12, 30, 33, 34 in druge) nobene take pri prenehanju državnega gospodarskega podjetja in prenosu premoženja na druge že obstoječe ali nova podjetja.

Da bi se čim prej izvedla registracija državnih podjetij, je zvezna vlada na predlog finančnega ministra že sredi junija izdala uredbno o registraciji državnih podjetij, ki je že upoštevana ustroj državnih podjetij po novem zakonu in pristojnost glede registriranja. S to uredbo je bilo predpisano da morajo biti državna gospodarska podjetja, ki so začela poslovati pred izdajo te uredbe vpisani v državni register najpozneje do 1. septembra t. l. in da morajo organi, ki so upravičeni izdati odločbe o ustanovitvi, razširitvi, spojitvi in odpravi državnih gospodarskih podjetij, do tega dne izdati odločbe, katero podjetja bodo poslovala še naprej in katero bodo spojena z drugimi ali odpravljena.

Gornji rok za registracijo že obstoječih podjetij je predpisan tudi s splošnim zakonom o državnih gospodarskih podjetjih. Pred vpisom v register morajo organi pristojnih za ustanovitev izdati odločbe, s katerimi morejo organizacijo in odnose državnih gospodarskih podjetij spraviti v sklad s tem zakonom.

Vprašanje, katera podjetja imajo obdržati v javni lasti, je bilo nedavno rešeno z ukazom Prezidija Ljudske skupščine FLRJ. Do 1. septembra morajo biti razčiščeno tudi vprašanje, katera državna podjetja so podjetja

z domačim sadjem skozi vse leto, nuditi pa morajo sadje potrošnikom po znanih cenah.

Nadaljno vprašanje je organizacija množične predelave sadja za dom. Namen te predelave je ukohati čim več sadja v sadne meze in to brez sladkorja.

V važna domača predelava je tudi sušenje sadja. V Sloveniji imamo okoli 450 brezdimnih sadnih sušilnic različnih tipov, v katerih bomo lahko posušili več sto vagonov presnega sadja. Tenu vprašanju moramo posvečati največjo pozornost.

Stalingska bitka je bila velik pozar za nemško letalstvo in za vso nemško vojsko. Več kot 6 mesecev je herojska Rdeča armada in skupaj z njo sovjetsko letalstvo hrabro branila veliko Volško trdnjavo.

V času stalingske bitke je sovjetsko letalstvo doseglo velike uspehe v koordinaciji z ostalimi rodovi vojske. Sovjetski letalci so opustili obrambno taktiko in pričeli z napadnimi operacijami. Ko se je pričela ofenziva Rdeče armade pri Stalingradu, je bilo sovjetsko letalstvo v zraku nadmočno, nemško letalstvo je bilo pri Stalingradu poraženo in poskus fašistov, da bi po zraku poti rešili 330.000 vojakov pod poveljstvom Paulusa, ki so bili obkoljeni od Rdeče armade, je izpadel. Ob tej priliki je bilo zbitih 850 nemških letal.

Hude zračne borbe so bile spomladi 1943 na Kubanu. Nemci so skušali manevrati svoj poraz pri Stalingradu in so na ta odsek bojišča vrgli 2000 letal. Vsa dan je bilo do 100 in več zračnih bitk.

di shranjevanju sadja v sadnih skladiščih za zimo. To važno nalogo, bo prevzelo v glavni podjetje »Sadje« d. d. v Ljubljani s svojima podružnicama v Mariboru in Celju. Za shranjevanje sadja preko zime pridejo v poštev predvsem žilavne, zimske jabolčne sorte, kakor: boskopski kosmač, kenadka, jonsdonki peping, jordan, bobovec, monancelj, tafelček, šaupanjka reneta itd.

Kakšen je položaj glede zračnic in plaščev za kolesa

Pomanjkanje plaščev in zračnic za kolesa posebno občutijo industrijski, gradbeni in drugi delavci ter uslužbenici, ki stanujejo daleč od kraja svoje zaposlitve. To povzroča težje zamude v obratih. Delavstvo v industrijskih krajih ne more pravočasno na delo, ker primanjkuje tudi drugih prevoznih sredstev.

Po zbranih podatkih ima Slovenija okrog 250.000 koles. Za kritje najnujnejših potreb bi potrebovali vsaj 20.000 plaščev in zračnic ter 1000 koles, vsa potreba pa se ceni na 100.000 plaščev in zračnic.

Bliža se september, mesec važnih del v kmetijstvu in — gospodarstvu. Za slednje bo mesec september važen tudi zato, ker je letos bukovko leto, se pravi leto bukovoga žira.

Septembra bomo nabirali bukov žir

Bliža se september, mesec važnih del v kmetijstvu in — gospodarstvu. Za slednje bo mesec september važen tudi zato, ker je letos bukovko leto, se pravi leto bukovoga žira. Bukov žir je odlična surovina za pridobivanje izvršne olja, ki ne postane nitoli žarko.

Razširjena tipizacija bombajskih tkanin

V začetku aprila t. l. je zvezni minister za industrijo izdal odločbo o tipizaciji v tekstilni industriji, ki velja za vsa podjetja, ki so vključena v načrt proizvodnje za leto 1946.

sko letalstvo opravilo več kot 10.000 poletov. Istočasno je bilo na utrbo Königsberga vrženih okoli 5 milijonov kilogramov bom.

Zgodovinska berlinska bitka je okronala borbo sovjetskega letalstva proti nemskim osvajalcem. Na 36 berlinskih letališčih so Nemci zbrali 1300 letal. Sovjetsko poveljstvo je vrglo v borbo več tisoč letal, ki so opravila 15.000 poletov.

Uspuhe sovjetskega letalstva lahko razložimo tako, ker je sovjetsko ljudstvo še pred vojno pod vodstvom generalisa Stalina ustvarilo veliko letalsko industrijo, ki je med vojno popolnoma zadoščala za potrebe bojišča.

Sadje shranjujemo navadno v švicarskih ali holandskih zabojih. Važno je tudi, da so sadne kleti primerno vlažne to se pravi, da je v njih vsaj 75 do 80% vlage.

Podaljšamo na kratko navodila, ki so marsikomu znana, ki pa jih jemalo upoštevamo. Glavno je, da bomo predelali črna čim več sadja, odnosno ga shranili za poznejše dobo.

Zakon o socialnem zavarovanju objavljen

Zakon o socialnem zavarovanju delavcev, nameščencev in uslužbenec, ki sta ga nedavno sprejela Zvezni svet in Svet narodov Ljudske skupščine FLRJ je sedaj objavljen v zveznem Uradnem listu za dne 13. t. m. in dobi veljavo osmi dan po razglasitvi, to je 21. t. m.

Navodilo za izvajanje uredbe o plačnem letnem dopustu

Minister za delo je v sporazumu s predsednikom zvezne vlade izdal navodilo za izvajanje 1. člena uredbe o plačnem letnem dopustu delavcev, nameščencev in uslužbenec.

Delavcem, nameščencem in uslužbenec, ki so sedelovali v narodno-osvobodilni borbi do 9. maja 1945 in so po demobilizaciji (ne glede na to kdaj so bili demobilizirani) stopili na delo, se v čas nepretrgane zaposlitve najmanj 11 mesecev računata tudi čas, ki so ga take osebe že prebile v ustanovi (uradu) ali v državnem gospodarskem podjetju pred prevzemom oziroma premetitvijo po službeni postrebi.

Opozorilo glede izvedbe valorizacije

V zvezi z opozorilo zaradi izvedbe valorizacije, ki je bilo objavljeno v časopisih 18. julija 1946, ministrstvo za finance ponovno opozarja vsa podjetja, ki so dolžna izvesti valorizacijo, da bodo proti njim uporabili zakonske sankcije, ako elaborati valorizacije ne bodo predloženi federalni komisiji za valorizacijo najkasneje do 31. avgusta 1946.

Iz ministrstva za finance

= Družinski dodatek državnih uslužbenec. Zvezni finančni minister je izdal spremembo in dopolnitvena navodila za izvajanje uredbe o ureditvi prejemkov državnih uslužbenec, ki se nanašajo na družinski dodatek. Šesta točka navodila je v toliko spremenjena, da pripada družinski dodatek tudi za pastorko. Ta točka se sedaj glasi: Družinski dodatek pripada za zakonske, nezakonske in pozakotnjene otroke, pastorko in posvojenega otroka.

Življenje in delo v Sovjetski zvezi

Sovjetsko letalstvo v Domovinski vojni

(Ob vsenarodnem prazniku — dnevu letalstva).

Tilanska sila sovjetskega letalstva, pogum, junaštva in vojaška spretnost njenih pilotov so se pokazali na veličasten način v letih Domovinske vojne. Sovjetske zveze proti hitlerjevemu Nemčiji in japonskim imperialistom.

Sovjetsko letalstvo je v tem času menjalo svojo oborožitev, letalci pa niso imeli dovolj izkušenj v sodobnih zračnih bitkah. Nemško letalstvo pa je bilo številčno nadmočno in mobilizacija je bila popolnoma izvedena.

njegovo silovito moč. V 9. dne junija 1941 so hitlerjevci izgubili 1600 svojih letal, naslednji mesec istega leta pa 1700 letal. Sovjetsko letalstvo se je na samo uprlo napadu hitlerjevskih zračnih sil, temveč je pričelo tudi udarjati po sovražnih enotah in toliko sovražno zaledje in industrijske objekte v sredini Nemčije.

Da bi zavarovalo ofenzivo na Moskvu, je jeseni leta 1941 nemško poveljstvo osredotočilo na tem delu fronte ogromne zračne sile, toda tudi tukaj je čakal Nemce neuspeh. V zgodovinski bitki pri Moskvi, kjer so stalinski sokoli posebno prepričljivo dokazali svoje junaštvo in veliko bojno spretnost, je sovjetsko letalstvo doseglo premoh nad sovražnim letalstvom. V bitki pri Moskvi je bila bajka, ki so si jo izmislili Nemci o nepremagljivosti nemškega letalstva končnovaljavo postavljena na laž.

V hudih borbah proti nemškim osvajalcem na dohodih v Leningrad je sovjetsko letalstvo odigralo pomembno vlogo. V dneh leningradske blokade so lovcvi šttili pred sovražnikom edino pot, ki je vodila preko zamrzlega Ladosekega jezera, ter so v zračnih borbah zbili na stotine nemških letal. Nemci niso bili v stanju, da bi v borbah pri Leningradu dosegli pre-

PO DOMOVINI

Zasedanje okrajnih skupščin v mariborskem okrožju

Okrajna skupščina Dolnja Lendava

Zetev v Prekmurju je zdaj končana, ponekod ob restah še stojijo mlati...

O življenju lendavskega okraja je danaj obračun njegov odbor, ki je 14. avgusta zasedal v Dolnji Lendavi...

Iz poročila predsednika Izvršnega odbora je razviden predvsem porast zadrug...

važajo kot industrijsko v Novi Sad. Zivnorca je zaradi suše nazadovala...

Mura, ki neprestano spreminja svoj tek, povzroča spore in ograja rodovitne...

Med zasedanjem so posamezni poslanci nastopili s že izdelanimi predlogi...

Okrajna skupščina Gornja Radgona je 10. avgusta podala pregled svojega dela...

razne napake ovirale njihovo delo. Prešibko je bilo sodelovanje ljudstva...

V bodoče bodo posvetili pažnjo pravilni izvedbi oddaje žitaric in kontrolirali prodajo presežkov...

Zasedanje slovenbistriškega okraja Slovenbistriški okraj obsega dve polji...

Okrajna skupščina Gornja Radgona je 10. avgusta podala pregled svojega dela...

Sedem mladinskih brigad je podalo obračun

Včeraj je bil v Bistri pri Borovnici zbor sedmih brigad, katerih mladinci in mladinke delajo na progi...

IV. tržaška brigada je obdržala prehodno zastavico, ki jo je dobila na Drenovem griču pred tednom dni...

VII. brigada: MO je predlagal Glavnemu odboru ZMS v povelju

celo brigado, za udarnico pa Stano Lavrič. V povelju so predlagali: Miloš Bonča, Anica Škerjanec, Danica Zakrajek, Zinka Čučnik...

X. brigado je pohvalil mestni odbor ZMS. Za udarnike je predlagal Brane Elsner. Pohvaljeni so: Jože Novak, Urška Rasinger, Anton Bizjak...

V. brigada Matije Gubca: za udarnico je predlagana Francka Črnilogor...

VIII. brigada ima udarnico Stano Grčar, v povelju so predlagali Glavnemu odboru Milena Ogorelec, Nanda Zalokar, Silva Erker, Borut Bohte...

VI. brigado je pohvalil Mestni odbor ZMS. Udarnice je Marija Uš, v povelju sta predlagana Metod Jeras in Katja Kopřiva.

Po prečitanih poveljih so mladinci in mladinke v simboličnih vajah prikazali delo na progi, nakar so sledile ostale točke sproveda: petje, recitacije in vaje z orozjem...

V. brigado je pohvalil Mestni odbor ZMS. Udarnice je Marija Uš, v povelju sta predlagana Metod Jeras in Katja Kopřiva.

Tečajniki učiteljskih dopolnilnih tečajev pišejo...

Iz Semiča v Beli Krajini

Na tečaju v Semiču, med vinorodnimi belokranjskimi griči in revnini...

Bohinjska Bistrica

Od osmih zjutraj do polnočne imamo predavanja iz matematike, slo-

venščine, prirodopisa in tudi rušine se pridno učimo. Popoldanske ure so določene učenju, večerne pa sestankom naših organizacij...

Tečajniki v Brežicah

Kulturni večer je bil najlepši, kar smo mogli dati do sedaj okoliškemu prebivalstvu...

Iz Črnuče pri Ljubljani

Enaštirideset mladih učiteljev nas je v dopolnilnem tečaju v Črnučah. Z zanimanjem in veseljem sledimo pouku...

Naši najboljši mladinci, najboljši delavci morajo biti nosilci fizikurnega znaka!

juhove, za katere pravijo, da so čisto njihove pesmi.

V Ločah bomo pravilno izbrali odmerjeni čas

Tečajniki dopolnilnega tečaja v Ločah smo bili lani na tečaju v Sečnovem. Drug ob drugem čutimo letos, da smo s praktičnim delom v soli mnogo pridobili in napredovali...

V Sošanju se zavedamo svoje dolžnosti

Tečajniki v Sošanju se zavedamo, da moramo počitniški čas do bro izkoristiti. Naša prva naloga je učenje. Teknujemo z ostalimi učiteljskimi tečaji v Sloveniji...

V Murški Soboti, središču Prekmurja bomo izpolnili svoje znanje

Iz vseh strani smo prišli na dopolnilni učiteljski tečaj. Takoj smo ustanovili učne krožke in izvolili odbor, ki skrbi za napredek. Poleg 8. urnega pouka v soli se v prostih večernih in jutranjih urah trudimo pri učenju v krožkih...

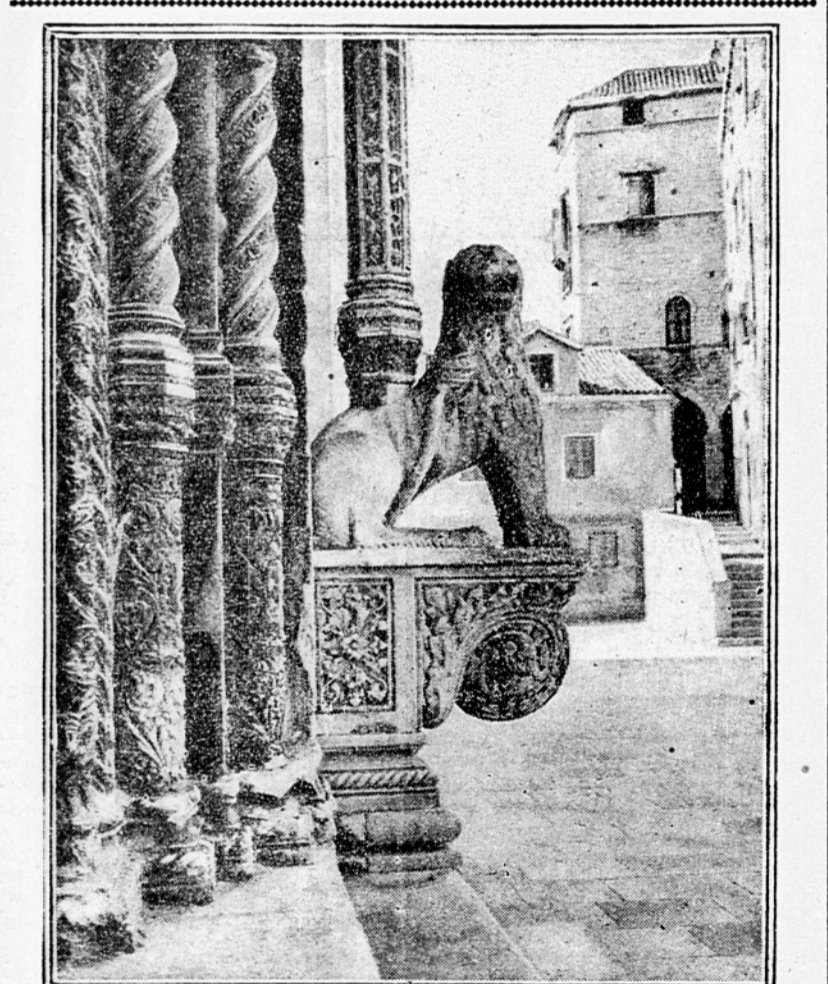
Vsaška nedeljo se popeljemo s kamioni po Prekmurju, kjer spoznavamo ljudstvo, njegove šege in navade. Radi nam potujejo o tečajarji, mi pa jim skušamo pomagati z dobrimi nasveti...

TAKO SE SPOZNAVAMO DELAVCE IN KMETJE

Tudi St. Janža pri Dravogradu in okolice so se spomnili delavci »Mariborske tekstilne tovarne in prednice. Dne 3. avgusta zvečer so nastopili v Dravogradu z lepo kulturno predstavitvijo...

ZENSKI PEVSKI ZBOR »KAJU« IZ SOSTANJA JE OBISKAL MEZICO

Zenski pevski zbor »Kaju« iz Soštanja je pod vodstvom tov. Trobčarja priredil 4. t. m. v Mežici lepo uveljavljeni pevski koncert. Mežičanom bo večer njihovega obiska ostal v lepem spominu in žele, da bi jih pevski zbor »Kaju« kmalu spet obiskal.

Stranski vhod, levja vrata šibenške stolnice (Glej podlistek)

Pogled na Šibenik in zaliv s trdnjave Šubičevac

V Šibeniku in pri slapovih Krke

V Šibeniku se nadavno imeli majmo, a pomembno svečanost: odprli so prenovljeni državni hotel »Krka«, ki stoji tik šibeniškega zaliva in pristanišča...

Šibenik je edino mesto na vzhodni obali Jadrana, ki so ga ustanovili domači, hrvaški velikaši. To je bila družina Šubičev. V zgodovini je bil Šibenik prvič omenjen v 10. stoletju...

osvojila in ga obdržala v svoji oblasti do l. 1797. Po prvi svetovni vojni je bil Šibenik tri leta zaseden od italijanske vojske...

Burna zgodovinska preteklost je poleg katedrale zapustila še vrsto drugih dragocenih spomenikov, ki vzdevalo Šibeniku vabljiv videz herojske romantike...

Burna zgodovinska preteklost je poleg katedrale zapustila še vrsto drugih dragocenih spomenikov, ki vzdevalo Šibeniku vabljiv videz herojske romantike...

pogosto dnevno zvezo. Kopalnice je zidano in na tem polotoku se utegne v bodočnosti razviti idilično letovišarsko naselje.

svojih 60 km drvi v številnih slapovih vedno globlje in globlje in ustvarja čarobne prizore. Igrivost vijugave reke, globoke strme soteske in visokovrstno rastlinje...

Šibenik je pomembno gospodarsko središče svojega zaledja in bližnjih otokov. Veliki vinogradi se razprostirajo v poljanah Šibenika...

urejati letos v maju in ga sodobno opremili, obnavljajo tudi druga stopnja. Šibenik je z osvoboditvijo Zadra dobil tekmeča, s katerim se bosta trajno preizkušala v gospodarski in drugi delavnosti...

Tako se Šibenik vneto prizadeva, da bo v tekmovanju z Zadrom zaslovel še bolj kakor doslej kot zgodovinski kraj in kot važno gospodarsko središče severne Dalmacije.

Mali oglasi

SLUŽBO IŠČEJO

TRGOVSKI POSLOVODJA z 22 letno prakso spremeni službo takoj. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca« pod št. 102. 18.673-1

POSTENO DEKLE išče službo s takojšnjim nastopom. Grem tudi kot vzgojiteljica k otrokom. Naslov v družnični »Slovenskega poročevalca« Kranj. 18.749-1

KUHARICA samostojna gospodinja, starajša, išče službo. Ponudbe na podružnični »Slovenskega poročevalca« Celje. 18.747-1

PRODAJALKA večja v trgovini z mesanim blagom, z večletno prakso. Želi kakšne koli zapuščine. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.738-1

NATAKARICA zaslužnica išče službo. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.737-1

SAMOSTOJNA VDOVA srednjih let išče službo gospodinje. Naslov v podružnični »Slovenskega poročevalca«. 18.533-1

MESTO GOSPODINJE ali gospodinje pomočnice isčem s 1. septembrom. Stara sem 21 let. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.599-1

SPREJEMAM NAJEMNIKA (malerja) za večje posredstvo. Naslov v upravljalni listi. Maribor. 18.663-1

NATAKARICA starejša, poštna išče takojšnje zaposlitve. Naslov v podružnični »Slovenskega poročevalca«. 18.772-1

GOSPODINJE POMOČNICA išče mesto samostojne kuharice k mali družini ali tudi v gostilni. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.784-1

ISČEM MESTO FRIZERKE na deželi. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.786-1

POSTREZNICA išče mesto za pospravljanje pisarne ali slično za popoldanske ure. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.728-1

SLUŽBO DOBE

PLAŠČ nov za motorno kolo prodam, ali zamenjam za plašč za kolo. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.627-2

SAMOSTOJNO GOSPODINJO išče trgovska družina na deželi. Je lahko tudi stariša. Ker služba ni težka. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.772-2

KUHARICO IN SLAŠČICARJA, oba kvalificirana iščemo za takojšnji nastop službe. Naslov se izve v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.772-2

ZDRUŽENE TOVARNE METKA IN BERGMAN. Celje, potrebujemo za takojšen nastop perfektnega škrobljca, po možnosti z daljšo prakso. Pisarne ponudbe na upravljalni listi. 18.742-2

GOSPODINJE POMOČNICO, vajeno samostojnosti, išče trilateralna družina. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.725-2

ISČEM INTELIGENTNO OSEBO, ki bi pomagala pri vzgoji dveh ljudskoškolskih fantov, obenem pa bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe poslati na »Dobro službo« na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.772-2

VAJENCI

ZA ŠIVILJO se želi izučiti 18letno pridno dekle s štirimi gimnazijami. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.600-2

ZASLUZEK

ISČEM DOBRGA INSTRUKTORJA matematike za 5. raz. gimn. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.741-4

POSTREZNICO, dopolnilnico isčem. Špan. kuharjeva 3 V. 18.717-2

DOBRA ŠIVILJA za obleke sprejme delo na dom. Naslove oddati na ogl. oddelček »Slovenskega poročevalca«. 18.729-4

PRODAM

PRODAM KOMPLETNO STESKALNO NAPRAVO (drukverke) za hidravlično prešo. Pritisk 1 cm² — 20 kg. Naslov v upravljalni listi. Maribor. 18.624-5

CENTRALNO KURJAVO, parni kotel in radiatorje skoraj nove prodam. Naslov v podružnični Celje. 18.531-3

RADIO, SIEMENS, skoraj nov, prodam. Kcederman, Celje. Prečna 8. 18.774-5

LICITACIJA KOTEK, Direkcija Ljubljana, bo izvršila dne 21. avgusta 1946 licitacijsko razporedilo razne UNRRA emba. Že (zabojer, juta, vrečevine, kartonov, vezalnih plošč itd.) Licitacija bo izvršena omenjenega dne ob 10 uri v Ljubljani, Metelkova ulica št. 15. (bivše to. varna Globocnik). Naprosajo se zainteresirani za udeležbo. — Uprava. 18.710-5

MOŠKO KOLO samo nekajkrat rabljeno napredaj. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.656-5

LUTZOVO PEC prodam. Ogljed pri Levnicu. Lepodvorska št. 14. 18.512-5

NAPRODAJ: kolesa, šivalni stroji, otroški vozčki, trikotki, radijski aparati, gramofoni, harmonike itd. pri »Prometu« (Križanke). 18.772-5

POSODO za bolniško posteljo prodam. Primožič, Gregorčičeva 7. 18.769-5

ŽENSKO IN MOŠKO KOLO v najboljšem stanju prodam. Iz prijaznosti v ogled v Gradski 8. prtiličje. 18.765-5

ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, v prav dobrem stanju, prodam. Bogojevič, Gledališka 12. levo. 18.763-5

PISALNI STROJ s 56 cm dolgim valjem napredaj. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca« pod »D.igi. valj«. 18.762-5

UGODNO PRODAM črno žensko svileno obleko in moško žepno uro. Ptuj, Dravska ulica 16. 18.758-5

DOBRO LUTNJO, tričetrtinsko violino in mandolino prodam po nizki ceni. Osojnik, Senčur št. 15. 18.775-5

DR. JIRI BENES

V nemškem suženjstvu

Ne, vendar je nekdo prišel! Vleče nekoga iz razbitin in nekaj vpije, toda ne slišim, kaj. Sedaj prihaja k meni. Tudi on težko diha in tako hrope, da ga ne razumem niti besedice, čeprav stoji tik mene. Vleče me za rame. Nenadno me z nečem boleče udari po boku. Prebudim se in čutim, da so vse to bile samo težke sanje. Mož poleg mene vpije poljski in nemški, da mi bo pomolil noge, če ne vstanem takoj. Dvignem se z groznimi bolečinami v prsih in v glavi, zlezem nekako iz gornjega nastropja na tla, pa moram še enkrat nazaj, ker je moja obleka ostala zgoraj.

Drugi se ne godi nič bolje. Nihče ne vstane sam. Sobni, kakor smo mu rekli, vleče vsakega iz postelje, rjove, da kar sika, in bije tiste, ki se ne zavedajo, po obrazu in v želodec, toda spiji se komaj zganejo in jih padajo nazaj. Samo tisti vstanejo, ki jih vrže iz postelje, pa še tisti ne vsi — in se v spodnjem perilu opotekajo proti vratom. Tam pa zadenejo na visokega moža v paradni ujetniški uniformi, ki jih breobzirno odriva na obe strani in vpije na vse grlo:

»Odprite okna, kurba vaša mati, kolera jasna, odprite okna!«

Pa stee sam in odpre srednje okno na stežaj. Sobni pusti speče, kar v čevljih stopa preko njh do okna in odpira drugo za drugim. Potem pa oba hitita v druge sobe. Opotekamo se za njima in skozi odprta stranska vrata pridemo na temno dvorišče. Noč je še. Toda sveži zrak pomaga našim pljučam, vsi strašno kašljamo in nekateri bruhaajo. In šele sedaj razumem, kaj se je zgodilo:

V NAJEM

TRGOVINO Z MESANIM BLAGOM dobro vpeljana, na prometnem kraju želim vzeti v najem ali kupiti. Naslov v ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 18.522-9

NEDOVRSENO DVOSTANOVANJSKO HIŠO prodam. Polzve se pri Vinku Trobcu, Vižmarje, Pod klancem. Ogljed v neželjo. 18.735-9

KOVČARJA, dobro vpeljana, z raznim orodjem in strojem, se da v najem v Postojni. Jenkova 10. 18.734-9

RAZNO

OGLAŠAM IZGUBLJENO IZKAZNICO št. 033829 Anzele Franciška in družinski list za neveljavno. 18.770-14

OGLAŠAM ZA NEVELJAVNE vse legitimacije in izkaznice na ime Ivana Čuka, Kodrova 15, katere so mi bile ukradene 28. julija 1946. 18.761-14

IZGUBLJEN DEZNI PLAŠČ motociklista je pri Herzegu, Vodovodna 46. 18.760-14

ZGUBILA SEM mlečni karti za Hafnerja Ditmarja in Urško. Ogljašam ju za neveljavni. Ana Hafner, Jesenice. 18.668-14

ISČEM DRUŽABNICO za dobro idejno trg. vino z manufakturnim in mesanim blagom na prometni točki na deželi. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca« pod »Sodelujoča 10«. 18.748-14

V MARIBORU JE BILA IZGUBLJENA LISTNICA, glaseči se na Marolt Rudolf, roj. 31. marca 1913 v Ljubljani. Proglasam jih za neveljavne. 18.526-14

Zadružništvo

naj služi ljudstvu

Naproza - Litija

Nabavna in prodajna zadruga z o. j. METLIKA

vrši **NAKUP** in **PRODAJO** vseh poljskih pridelkov, izdeluje in prodaja **ČEVLJE** vseh vrst in vzorcev — ima v svojem delokrogu vse odseke, kateri so v prid vsemu članstvu, tako **ŠIVILSKI, MEHANIČNI, PEKARNA, GOSTILNA** in drugo.

LIESNO-PRODUKTIVNA ZADRUGA

Z O. J. VUHRED

ima na zalogi in dobavlja rezani in tesani les, vinogradno kolje, okroglice, hmeljevke ter razni les

Prva Belokrajnska MIZARSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

POHIŠTVO, STAVBA, TITO — OBNOVA!

Nabavna in prodajna zadruga z o. j. Semič

čevljarski odsek Semič

»MEPROM«

Mestno prevozno podjetje in avtomehanična delavnica, **TYRŠEVA CESTA 36**, tel. 28-23, izvršuje prevoze s tovornimi avtomobili po znižanih tarifah v Ljubljani, Sloveniji in coni B. — Sprejema v popravilo avtomobile.

Nabavna in prodajna zadruga z o. j. TREBNJE

ZNIŽUJEMO CENE OD 25. VIII. DO 25. IX. 1946

V SVOJIH POSLOVALNICAH:

TREBNJE
MIRNA
ŠT. LOVRENC
SV. KRIŽ
DOBRNIČ
VELIKI GABER

Z A T I T O V O O B N O V O !

RAZPISUJEMO sledeča službena mesta:

1. **UPRAVNIKA** za vodstvo vseh gospodarskih podjetij KLO mesta Ljutomer;
2. **POSLOVODJO** za gradbeno podjetje s stavbeniškim izpitom;
3. **URADNIŠKO MOČ** z znanjem stenografije in stroje-pisja za vsa pisarniška dela;
4. za trgovino železnine: 1 **POSLOVODJO**, 1 **POMOČNIKA**, 1 **DELAVCA** in 1 **BLAGAJNICKARJO**;
5. za trgovino barv in stekla: 1 **POSLOVODJO**, 1 **TRG. POMOČNIKA**, 1 **STEKLARSKEGA POMOČNIKA** in 1 **BLAGAJNICKARJO**.

Prosilci, vojaščine prosti, naj vložijo prošnje z dokazi o dosežanih zaposlitvi najkasneje do 15. septembra 1946.

Umrl nam je naš ljubljani mož, oče in nono

RUDOLF STURZ

VIŠJI KONTROLOR DRŽ. ŽELEZNIC V POKOJU

Pokojnika sprejmo k večnemu počitku v torek 20. avgusta 1946. ob 17. uri z žal, kapele sv. Andreja na pokopališče K Sv. Križu. Ljubljana, Celje, Dolenja Lendava, Trst, 18. avgusta 1946.

Zalujoči: **FRANJA**, žena; **DORA**, inž. **ROBERT**, **VERA** z družinama ter ostalo sorodstvo

Modri plin! V nezadostno prezračenih prostorih smo se vsi zastrupili s plinom.

Zdelalo nas je vse. Vsi imamo vnete veke, da nas boli, če hočemo odpreti oči. Nihče ne more dihati skozi nos. Vsi krčevito kašljamo, vse nas muči huda bolečina, ki nam stiska glave in prsi. Toda zastrupljenje je v celoti lahko. Samo dva mrtva. Šest drugih pa so odnesli v bolnišnico.

Do razsvita smo čakali in dežju na dvorišču. Ko pa se je zdnilo, je prišel tisti zlikani dolgin, nas uredil v peterostope in nam ukazal, da moramo korakati sem in tja med dvema blokoma:

»Levo — desno — levo — levo — levo in levo!«

Korakamo in čakamo na zajtrk. Toda zajtrka ni. Baje še nismo vpisani. Če pa bomo pošteno korakali, bodo morda kaj zorganizirali za nas. Toda najbrž smo slabo korakali. Čez dve uri je odšel, pustil nas je stati na dvorišču, toda ko se je vrnil, seveda ni imel zajtrka za nas.

Z besedo »organizirati«, sem se v tem smislu prvič srečal v taborišču. Stali smo sedaj v metezu na dvorišču. Spet je začel pihati veter, pregnal je sicer dež, toda bolj kot neprijetno je bril skozi mokro obleko brez plaščev. Stisnili smo se tesneje v gručo, dokler se nismo zgnatli v zmečkan grozd kakor čebele pri rojenju in gremi smo drug drugega. Izrabil sem priliko in vprašal Fr. Roubička, kaj pravzaprav mislijo v taborišču z besedo »organizirati«. Oto je bil že v kaznilnici. V Oswieczym so ga pripeljali iz taborišča v Sachsenhausenu in bi to mogel vedeti.

»To je tako: organizirati pomeni, da si nekaj preskrbiš proti predpisom. Kdor zna organizirati, vzdrži v vsakem taborišču, kdor pa ne, pogine v najboljšem. Tako na primer krasti ni dovoljeno,

podkupiti kuharja tudi ne in prepovedano je, da bi si kaj kupil na črno. Vse to pomeni organizirati. Če si pa nekaj izprosiš, pomeni, da si to abkochal!«

»Nemčija je torej prva dežela, kjer z besedami organizacija in zločin izražajo isti pojem!«

»Močli vendar, fant! Sam bog ve, koliko je vohunov med namik!«

Proti poldnevu je spet pričelo pršiti in blokovna uprava se je odločila, da nas spet spusti v hišo. Bili smo že vsi premrli in smo šli radi. Takoj na hodniku smo se seveda morali sezuti. To je bila dobra odredba, tako vsaj nismo nanесли blata v sobo, imela je tudi svoje slabe strani. Kadar smo dobili ukaz: »Vsi ven!« ni bila malenkost med stosedemdesetimi pari najti svoje čevlje, posebno ker so bili najmanj polovica izmed teh stosedemdesetih tačovi. Mnogokrat se nam je pripetilo, da smo morali bosi skakati po dvorišču in iskati svoje čevlje, potem pa smo jih s primernim vriščem in klofutami dobili nazaj od tatu, ki je imel vedno najmanj deset prič, da so prav tisti čevlji njegovi in nobeni drugi.

Mnogi so se tem težavam ognili na enostaven način: Jemali so čevlje s seboj v posteljo. Čez teden si z vsakim gibom v gornji postelji sipal cele plasti blata na postelje niže, kar ni bilo posebno higiensko, ker smo tudi kruh, kavo in drugo hrano dobivali na posteljah in ker je bilo taborišče okuženo s trebušnim legarjem in krvavo grizo.

Takrat seveda nismo še nič dobili. Že drugi dan smo bili brez jedi, po volje smo bili lačni, pa ni bilo nobenega upanja na jed. Namesto tega smo bili deležni pouka. Pojavil se je namreč starešina bloka s številnim spremstvom. Toda najprej moram povedati par besed o organizaciji taborišča.